Орган Руського Народного Союза в Америці

Свобода

В лучности сила!

SVOBODA

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 9 ПАДОЛИСТА 1911. ЧИСЛО 45. VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, NOVEMBER 9, 1911. No. 45.

Заява.

Philadelphia, Pa. October the 25th 1911.

До Високоповажаного Пана Містопредсідателя Й. Мартона, теперішнього головного Управителя Руско-народного Союза в Whiting, Ind.

Слава Исусу Христу!

Понеже орган Руско-народного Союза „Свобода“ в послідних часах заняв вороже становиско проти руського епископа, проти гр.-кат. церкви і священьства — тому отсим зрікаю ся покровительства сего Товариства, а заразом виступаю з членьства тогож Товариства. Кождий зрозуміє, що оставати покровительом і членом Товариства, яке несправедливо обкидує болотом свого члена, булоби річею нерозумною.

Прошу зарядити оголошенє сеї моєї заяви в органі „Свобода“, щоби всі знали причину мого виступу зі Союза.

Остаю з поважаньом

С. Стефан Ортиньский
Епископ.

Відозва.*)

ДОРОГІ БРАТЯ І СЕСТРИ!
СЛАВНІ СОЮЗОВЦІ!

Головний Виділ нашої орґанізації ухвалив на річнім засіданю в Джерзи Сіти, Н. Дж. віднести ся до всіх відділів Р. Н. Союза з отсею просьбою:

Як відомо, в Пітсбурґу і його околиці гурток наших родимців заснував шкільний фонд імени бл. п. о. Николая Стефановича, бувшого пітсбурського пароха і вельми діяльного та заслуженого члена нашої орґанізації. Сей фонд призначений в цілости на підмогу руській незасібній молодіжи в старім краю і на наші рідні школи в Америці. На сю благородну й гуманну ціль складали досі свої лепти головно одиниці з так званого „Пітсбурського кута”. Загал нашої суспільности не звернув чомусь уваги на ті численні поклики і просьби, що виходили від оснувателів згаданого фонду.

Сю справу порушено і обговорено докладно на річнім засіданю Гол. Виділових Р. Н. Союза. Гол. Виділ одобрив заснованє фонду ім. о. Стефановича і порішив випустити та розіслати до всіх відділів Р. Н. Союза отсю відозву. З уваги, що бл. п. о. Стефанович був одним з перших піонірів нашої орґанізації і у великій мірі для неї заслужив ся, було би дуже на місци, щоби члени Р. Н. Союза почтили небіщика за його щиру і вірну працю відповідним памятником. Таким власне памятником, тривкійшим від мертвої криці, являеть ся шкільний фонд його імени, заснований почитателями покійника.

Братя і Сестри! В імя народної карности й солідарности взиваємо Вас і просимо: Причиніть ся відповідною жертвою до укінченя будови сего памятника, що носить назву: **Шкільний Фонд ім. бл. п. о. Стефановича.** Зробите сим дуже хороше і богоугодне діло: дасьте змогу незасібній руській дітворі покінчити потрібні школи, а враз з тим віддасьте заслужену память одному з найліпших синів нашої суспільности. Жертвуйте на сю ціль який-такий даток із своїх братських кас, або скиньте ся добровільно по пару центів, і відішліть жертвовану квоту на адресу: **Mr. A. Buczak, 1401 Carson St., S. S. Pittsburg, Pa.** (Чеки або моні ордери виписуйте на імя: M. Porada).

Маємо повну надію, що до кінця сего року не буде ані одного відділу Р. Н. Союза, який не вислухав би отсего нашого голосу-просьби. Віримо твердо, що наші славні Союзовці порозуміють і відчують враз з нами горячі слова сеї відозви та сповнять свою народну повинність. В надії, що наша апеляція до щирих сердець наших Братів і Сестер не стрітить ся з ніяким негодованем, а тільки з симпатією та прихильностию —

Остаємо з правдивим поважанєм і з дружним братським поздоровленєм:

ВИДІЛОВІ Р. Н. СОЮЗА.

Дано в Jersey City, N. J., в місяцю вересни, 1911 року.

*) Ся відозва вислана була в своїм часі до всіх відділів Р. Н. Союза, але що може не всі члени нашої орґанізації обзнакомлені як слід із змістом сеї просьби, то на бажанє Комітету „Фонду ім. о. Стефановича“ подаємо її тут під ласкаву розвагу усіх Вп. читачів „Свободи“. — Ред

Звіт

з річного засіданя Головного Уряду Р. Н. Союза, відбувшого ся в Джерзи Сіті, Н. Дж. на днях 5., 6., 7., і 8. вересня 1911-го року.

(Дальше).

Відділ	На ціле посм.	На пів посм.	Діти
165.	46	8	—
166.	44	—	—
167.	29	11	—
168.	27	25	—
169.	50	—	—
170.	—	—	—
171.	23	12	—
172.	22	—	—
173.	24	1	—
174.	23	—	—
175.	18	8	—
176.	21	—	—
177.	9	—	—
178.	6	4	—
179.	78	6	—
180.	22	—	—
181.	4	4	—
182.	51	5	5
183.	15	2	—
184.	55	—	—
185.	44	—	—
186.	39	1	—
187.	30	12	—
188.	75	8	7
189.	29	2	—
190.	18	7	—
191.	43	1	—
192.	20	26	—
193.	9	—	—
194.	30	2	—
195.	19	2	—
196.	44	—	—
197.	59	9	33
198.	25	1	—
199.	36	1	—
200.	3	3	—
201.	9	2	3
202.	8	12	—
203.	16	23	2
204.	6	13	—
205.	31	3	—
206.	15	13	—
207.	55	4	7
208.	48	1	26
209.	83	—	—
210.	15	—	—
211.	12	5	—
212.	26	—	—
213.	38	3	19
214.	16	9	2
215.	18	3	—
216.	43	—	—
217.	2	32	2
218.	26	—	—
219.	64	—	—
220.	14	16	—
221.	23	23	—
222.	93	5	23
223.	53	12	5
224.	22	1	—
225.	34	25	3
226.	15	—	—
227.	54	—	8
228.	22	—	1
229.	103	4	25
230.	—	—	—
231.	8	13	—
232.	—	—	—
233.	12	7	—
234.	20	54	—
235.	29	2	—
236.	3	1	—
237.	27	9	—
238.	5	—	—
239.	51	14	—
240.	11	—	—
241.	8	8	1
242.	17	8	—
243.	6	11	—
244.	9	2	8
245.	43	4	12
246.	2	17	2
247.	17	19	2
248.	30	3	—
249.	32	4	8
250.	76	4	—
251.	15	14	—
252.	22	2	—
253.	48	2	—
254.	8	7	—
255.	27	4	8
256.	17	3	—
257.	10	10	5
258.	24	2	3
259.	21	20	—
260.	30	14	1

(Дальше буде).

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Розмет за місяць жовтень і падолист 1911 р.

Розхід за місяць жовт. і над. єсть:

За померших членів або їх жени і за випадки каліцтва.

28.	Сеник Михайло	$1000.00
188.	Титанич Юрій	1000.00
43.	Гавран Аким	1000.00
179.	Кушляк Онуфрій	1000.00
14.	Слота Димитрій	1000.00
29.	Шуркала Самуіл	1000.00
89.	Ґоґоц Филип	1000.00
70.	Чорневий Михайло	1000.00
127.	Благітка Анна, ж. Йос.	400.00
294.	Петранич Настя, жена Михайла	400.00
78.	Папач Юстина, ж. Як.	400.00
48.	Майкович Текля, жена Михайла	400.00
12.	Бурштин Іван	200.00
182.	Грицик Ілько	200.00
108.	Тимців Ілько	100.00
134.	Мушка Михайло	100.00

Разом виплачено запомог	$10.200.00
Платня гол. урядників за місяць жовтень	270.00
Адміністр. Союза за міс. жовтень	158.33
Річне Засіданє (решта)	262.57
„Свобода“ за роботи друкарські	440.70
Весь розхід виносить	$11.331.60

Розмет платить 11.894 членів на ціле посмертне (кождий по 89 цнт.) і і 1694 членів на пів посмертного (кождий по 45 центів).

Крім того кождий член платить за орґан „Союза“ по 20 центів, на Резервовий Фонд по 10 ценгів, на Народний Фонд по 2 центи, на Фонд Бідних по 2 центи, на Фонд Еміґраційний по 2 центи.

Член на ціле посмертне платить 1.25 дол., а на половину посмертного 81 центів.

І. Мартон, місто-предсідатель.
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

Увага для Відділів: Згідно з ухвалою Річного Засіданя, а се: щоби розмет збирало ся рівнобіжно з місяцями, а не як дотепер, місяць в зад, нинішний розмет розсилає ся за два місяці, т. є. за жовтень і падолист, і ллятого за орґан Союза і фонди платить ся подвійно, се є за жовтень і падолист разом.

С. Ядловський, фін. секр.

ОБРУСИТЕЛЇ.

Повість із суспільного життя поліської країни,

Н. ЛАНЬСКОЇ.

*З великоруського переклала ****

(Дальше).

XX.

Минули два тижнї. В „Судебнім Вістнику" появила ся новинка, що заскаржені до суду на підставі ст. 1039 жінка надворного совітника Орлова, ротмістр Зиков і редактор „Тижднeвого Вістника" коллежський ассесор Кандауров.

У Орлових зібрало ся пять осіб. Прийшов Зиков в такім настрою, який Тетяна Николаївна називала „на кілька ґрадусів низшим від нулї". Він надіяв ся, що допись переверне все до гори ногами, його піднесе, а членів комісії зібє на прах, тимчасом прочитавши новинку о заскарженю його до суду, став дуже недобрий. Охолоднів навіть до самої дописи і в дусї злостив ся на Тетяну Николаївну.

— І ще раз кажу, — говорив до Орлова, — що хісна з того ніякого не буде: прочитають, довідають ся, що в якімсь там місті суть кубанярі і скажуть, як той гостинник о блощицях: а як же в благоустроєнім царстві біз кубанярів? Повірте менї, нічого з того не буде...

— Що не вишлють їх на Сибір, хочете тим сказати?

— Навіть з уряду не наженуть! у нас все так діє ся, ніколи не мож знати, що наступити має: за один і той сам поступок можуть і ордер повісити і під суд віддати... Хосен з того! аж сьмішно сказати! — скрикнув з гірким усьміхом.

— Но, хосен такий, — сказала Орлова, — що факт висказаний, що не всї мовчать і саміж ви говорили, що стануть осторожнїйшими... На тепер досить і того, що їх партія розділила ся, стануть слабшими.

— Так, так, Тетяно Николаївно: divide et impera! — сказав Шольц, входячи до покою і зачувши її остатні слова.

— Ще до того далеко, — відповів йому Орлов і запросив його сідати коло Зикова.

— А ви знаєте, що вас пізвали до суду, — сказав Шольц Тетянї Николаївнї.

— Знаю, менї мій кухар насамперед о тім доніс: — вас, панї, проізводитель до кримiналу віддати хоче... Но, нехайже і так, говорила далї до Зикова: нехайже, як ви кажете, нічого з того не вийде, нехай їх всїх нагородять, а мене і вас під суд...

— За щож мене, змилуйтесь?

— Конечно і вас! бо чиж можна мовчати на такі разячі факти, як той поступок з Десятниковим? Тому то ми ніколи не можемо допровадити до кінця, що зараз по першій пробі хочемо, щоби все повело ся після нашої гадки. Скоро лиш нам не удасть ся, то зараз знеохочуємось, опускаємо немічно руки, тимчасом наші противники, невтомимі борці як Лупинський, лучать ся стислїйше і напирають на нас з подвійною силою... Возьміть хоть оту нещасну допись: коли хто відносить ся до неї поблажливо — не оправдуючи однакож дописувательки, з тої причини, що то не жіноча робота — то лиш для того, що вона сама в собі займаюча, яко в своїм роді скандал, яко цікава новинка, — але глянути глубше ніхто й не подумає... Також застановіть ся над тою неєдностию, над тою неприязнию, з якою ми відносимо ся до себе, тимчасом коли вони...

— А все, прошу вас, для того, — сказав Орлов, — що вони боронять самі себе, а ви взяли ся боронити ту загальну справу, в котру розумні люди вже давно вірити перестали.

— Тепер за Лупинським всї: і Гвоздик і Соснович і опіка і поліція.

— Ну, певно і його ще нагородять, а я остану в дураках! — сказав Зиков.

— Знаєте що, Александре Даниловичу, — сказала йому Тетяна Николаївна, — буває і так, коли чеснїйше і навіть розумнїйше — перепрашаю за порівнанє — остати в дураках... Я бодай того не бою ся.

— І я не бою ся, але побачите, на чім то скінчить ся. Не дурно Натан Петрович говорить...

— Натан Петрович хороший чоловік, — але я не завсїгди вірю тому, що він говорить, нераз лише для того самого, аби на другий день сказати щось цілком противного...

В тій хвили надійшов Комаров, а за ним Колобов.

— Ви чули? — запитав стиха Комаров, витаючись з Тетяною Николаївною.

— А ви не чули? — відповіла сьміючись.

— Менї аптикарова сказала; „паню Орлову, каже, на три місяцї до криміналу''. — А то, — питаю ся, — ви такий засуд видали? — Не я! я лиш повторяю то, що другі кажуть.

— А Пшепрашинський що каже?

— Пшепрашинський по цілім місті розтрубів... Їм з того така радість.

— От видите! — сказав Зиков.

— Хибаж ви настрашили ся аптикарової, Александре Даниловичу? — запитала Тетяна Николаївна.

— Аптикарової не аптикарової, але один жовнїр війська не поборе! — сказав Шольц беручись потирати Зикова.

— Знаєте, Ґуставе Андрієвичу, односторонне толкованє тої пословиці наробило много шкоди і не принесло хісна нікому. Воно розуміє ся, що за більшостию іти лекше, але даруйте, я вже волю остати ся сама одна... лише ось з ним! — і показала на мужа.

— А ви чули, Александре Даниловичу, — запитав Комаров ротмістра, — яким способом „пан маршалок" побирає гроші за кождого пропущеного при асентерунку жида?

— Ні, не чув, — сказав зацікавлений Зиков.

— Я гадаю, що в него ріжні на то способи, — зауважав Колобов.

— Але один заслугує на особливу похвалу. В день асентерунку виїздить він з міста устроювати бит сельського духовеньства і цїла справа залагоджує ся без него...

— Юридичне alibi,—сказав Шольц.

— Розумієте, цїла річ в тім, що він тогди неприсутний.

— Що за хитрість підступна! — скрикнув Зиков розрадуваний. — І кілько то треба було задати собі працї і науки, щоби дійти до такої зручности в злодійстві.

— Відколи убрав уніформову шапку, від тогди то практикує ся, — сказав Колобов.

— Послїдними часами він так упростив свою тактику, що навіть нікуди не виїздить, лише просто заявляє себе неприсутним.

— Відки ви то знаєте? — спитав журливо Шольц.

— Акула в касині розповідав.

— То чарівник славний! — промовив гнївно Колобов.

— Чиж його за то не вільно під суд віддати? — сказав Орлов до Шольца.

Той мовчав надумуючись.

— Видите, вже задумав ся, — обізвав ся докірливо Зиков. — У них, добродію, нічого не вільно! І до чогож ще тоті прокуратори істнують? — сказав ротмістр і зачав прощати ся.

— Щож буде з редактором, Александре Даниловичу? — задержала його Тетяна Николаївна. — Дасьтеж менї копію вашого письма? Прецїнь треба його уневиннити...

— Ротмістр замяв ся. — Яку копію? Після нашого військового наказу я того зробити не можу.

— Прецїнь ви потверджуєте, що наведені мною цифри і факти суть вірні?

— Цїлковито.

— В такім разї, щоби не нарушувати вашого військового закону, посьвідчіть лишень письменно, а я відішлю сама редакторови.

— Сли так, то добре, — відповів Зиков.

— В разї процесу, бодай...

— А процес вже мусить виточитись — запевнив прокуратор.

— А менї противно здаєсь, — відповіла Орлова, — що ніякого процесу не буде, промине так помалу і піде в непамять.

— Ніяким способом, — запевняючо повторив Шольц. — Прокуратор не сьміє відкинути скарги. Він може відступити від оскарженя, але суду не уйдете.

— Тим ліпше! — втішилась Орлова. — Тим способом відслонить ся хоть маленький кутик того закритого з усїх сторін Полїся, де діє ся тілько безправства... І то в очах прокуратора! — доповіла прощаючись і відходячи від дверий.

— Добре їй говорити, коли до того непримішна, — говорив Зиков, вертаючись до дому.

— Якже не примішна, коли перша ставить ся під суд, — відповів Колобов.

— Та що! але то не пошкодить їй карієрі, — сказав Зиков, нагадавши собі якесь письмо, котре получив „з гори".

— Ти зауважав, як Зиков охолонув? — сказала Тетяна Николаївна до мужа. — Гадаю навіть, що і письма того не дасть...

— Певно дасть. Сегодня був він під впливом мудрого Натана, а до того ще і упімненє получив, в котрім дораджують йому бути більше умiркованим.

Орлов не помилив ся і на другий день рано подав слуга Тетянї Николаївнї велику запечатану коверту. То було письмо, котрим ротмістр офіціяльно посьвідчував достовірність статї „Курiоза при поборі". Письмо то зараз відправила Тетяна Николаївна в Петербург, а того вечера вже всї знали, що ротмістр Зиков „переймив все на себе'', уневинняючи цїлковито Тетяну Николаївну і редактора „Тижднeвого Вістника". Відважившись на такий великий подвиг, ризикуючи, як говорив, своєю карієрою, хотів Зиков, щоби поступок його набрав бодай великого розголосу. Відзискав знов свою відвагу і того дня чув ся правдивим героєм. Наоборот, Петро Іванович Лупинський, довідавшись о письмі, страшно занепокоїв ся: можливість випустити зі справи Тетяну Николаївну видалась йому новою зневагою зі сторони Зикова.

— Не так воно буде! — скрикнув, кидаючи недокурене циґаро.

Бідний „пан маршалок'', до недавна так веселий і певний себе, з причини того „непотрібного" письма почув нараз той давлячий неспокій, від котрого зараз діставав біль в серединї. Став ся роздразнений, змінив ся на лици і щоби якось розірвати ся, постановив поїхати до Болотинська.

(Дальше буде.)

Все зачати а не підпирати, Будем з того — „дулю" мати.

(Допись з Бруклина).

Вже майже три роки тому, як в „Свободі" появила ся була допись з Бруклина про розвиток читальнї „Просьвіти", про ріжні народні і церковні віча та про клюб драматичний і його роботу. Хто не обзнакомлений з бруклинськими відносинами, міг би собі подумати, що тутешні Русини в короткім часї будуть могли стати побіч перворядних українсько-американських громад, але єсли приглянемо ся близше працї наших Русинів, переконаємо ся, що сї Русини не тілько не підносять ся висше, але постійно упадають.

Щож стало ся з читальнею „Просьвіти", заложеною перед трома роками, котра вже числила до 50 членів і мала свої столи, крісла, книжки тай инші знаряди? За помешканє треба було платити, а сальонїст, розуміючий свій бізнес, дав за дармо галю і позволив на сходини в кождім часї, єсли ся галя не була занята через инших гостий. А до читальнї в сальонї не кождий член мав сьмілість іти, тай помалу приходило чимраз менше членів, потім лиш кілька, а нарешті нікого не стало... А деж були урядники? — Урядники, і без читальнї добре просьвічені, забавляли ся при своїй родинї... А що стало ся з книжками тай з читальними річами? На се питанє моглиб хиба відповісти пп. урядники сеї читальнї, але чи схочуть вони відповісти?...

Родимцї! се була ваша праця і ваше добро, в просьвітї ваша будучність і сила, скличте віче, зажадайте справоздания від урядників упавшої читальнї, зажадайте зверненя всїх читальняних річий і заложіть читальню на ново, а при участи членів Бр. Пр. Тройцї та Тов. „Зап. Січ" ваша читальня буде стояти не гірше від других.

Щож стало ся з „Клюбом драматичним"? До відіграня одної штуки заложив п. Ю. П. клюб, а по відіграню вже його не треба, а як буде треба, то знов хтось заложить. Чи не лучше було би, єслиб той клюб позістав на дальше і учив ся нових штук і частїйше давав представленя? На членах недостачі не булоб і охочих до роботи також не забракне!

Задумали наші Бруклинцї побудувати свою власну церков і в тій цїли скликали кілька разів віча і вибрали урядників і делеґатів до Преосьвященного Епископа С. С. Ортинського, щоби призначив сьвященика, котрий міг би заняти ся заложеном парохії. Діставши відповіднє порученє, удали ся сї делеґати і до о. Підгорецького в Ню Йорку, котрий обіцяв тим заняти ся, але вже, Богу дякувати, майже рік, а в Бруклинї єще тихо, аж ось 16. вересня с. р. Бр. Пр. Тройцї посьвячувало братські прапори і на се торжество запросили декана о. Підгорецького.

По промові декана о. Підгорецького, заохочуючій до дальшої лучности і обʼясняючій цїли прапорів, всї присутні були незвичайно вдоволені. Найбільше радости справили слова о. Підгорецького, що вже незадовго буде в Бруклинї своя церква. Бруклинцї дуже тим тїшили ся, бо при церкві буде їм лекше розвивати ся.

Не від річи буде навести тут слова, котрі уложив в формі вірша п. В. Котик і на згаданім торжестві виголосив. Ось вони:

Надія сили й охоти нам додає.
А витревалість нам помагає,
Де згода, єдність до серця б'є,
Там гаразд, воля перебуває.

Там без нарікань люди живуть,
Нічо ніколи їм не бракує,
Все зло від себе спільно відпруть,
А що потреба, спільно збудують.

В єдности, злуці, сили суть кріпші,
А в згоді жити нам веселїйше,
А жаден ворог, навіть найгіршвй,
До нас не возьмесь вже більше.

Бо як споглянe на наш прапор,
А під ним зібрані сили,
„На вітер", скаже, „здавсь мій роздор!"
І на тім певно ся не змилить.

Тепер ми знаєм: „В лучности сила!"
Хто клич сей пійме, — його не кине,
Бо злука, як мати, кождому мила;
Най буде вічна, нехай не гине!

Братя! Родимцї! сини Вкраїни!
Під прапор злуки ми всї горнім ся!
Тоді позбудемсь всеї руїни,
Лишень за руки дружно возьмім ся!

Прапоре любий! прапоре милий!
Відваги, духа нам додавай,
До спільной працї додай нам сили,
Пресвята Тройце, нам помагай:

Держатись вічно при тім прапорі
І нести всюди його без муки,
В найліпших хвилях, в найбільшім горі
Не завдавати йому розлуки.

Нехай прапор наш мов ясне сонце
Над Українов нам засіяє,
Згода і любов в кожде віконце
Наших родимців най завитає!

Під ним най сяє, най процвитає:
Слава й честь роду Вкраїни,
Просьвіта, воля най завитає,
Все зло, незгода — най гине!

По тім промовляли єще инші бесідники, але ніхто з них не покликав публики до викона ня хотяй одної цїли. Відразу забули все, забули за неволю вріднім краю, забули за просьвіту того цьвіту, котрий рве ся до науки в рідній мові, забули за спільну працю і за ті горячі кличі по всїх наших часописях: „Спомагайте рідні школи". Але о своїй гучній забаві не забули!" Не виную всїх Бруклинцїв, але знаходились поміж ними мудрійші і сьмілїйші, котрі по кількох словах могли богато причинити ся до великого дїла, якби не стояла на дорозї фалшива зарозумілість...

І коли то завитає поміж 600 бруклинських Русинів та Русинок спільна праця і спільне добро? — Мабуть аж тоді, коли знайде ся правдивий проводир, котрий схоче з ними працювати і буде бажати їм добра. Коли буде добрий посів, то й жниво буде добре.

Гість торжества.

Іще дещо про епископський бізнес.

Статя „І деж тут бізнес?“ („Свобода“ ч. 42.) так промовила мені до серця, що, хоть я мав передтим ще деякі сумніви, так тепер вірю, що дійсно наш владика не робить жадного бізнесу. Во знать ті, що на него таке видумують, позабули, що наш владика був колись монахом і складав обіт убожества аж до смерти! Як же проте могла би в нім повстати якась жадоба мамони? Він не тілько сам посьвятив ся цілковито на службу Богови, але єще і брата свого Йосифа потягнув за собою. І оба служили Богу, умертвляли тіло, як закон велів. І вже тоді визначали ся вони понад других: наш владика, яко більше вчений, став ігуменом, а Йосиф в поміж братчиків, яко до того найбільше надаючий ся, став завідателем-управителем майна монастирського. Правда, були такі, що плескали язиками, мов би то Йосиф не конче добре управляв майном монастирським і то зі шкодою для монастиря, але, я думаю, що те все була неправда. А що він по якімсь часі нагло опустив монастир і пішов управляти своїм фільварком, то нічого в тім дивного. Прецінь близша сорочка тіла ніж кожух. А неоден спитає, звідки сей фільварок взяв ся? Гм!... Вже-ж, що з неба не спав! Нічо, лише мусів йому хтось його подарувати! (бо знаємо, що наш епископ походить з бідненької родини; убожество — сеж чеснота!) Чи-ж то мало є на сьвіті милосердних душ? Подарував хтось, тай кінець! І ми навіть не згадували би за сей фільварок, якби дописувател не згадав був, що парохіяни в Філядельфії нарікають, що не вони, а Йосиф рахує гроші. Певно не пізнали вони єще добре Йосифа, ані його прикмет. От тут дивіть ся який він! Щоби допомочи братови в тяжкім ділі тут в Америці, він продав фільварок — купив за сї гроші дві камениці в Самборі — лишив їх! а сам прийшов сюди! Чиж се не жертва? А що він був добрим фінансїстом в монастири в краю, то не меншим буде і тут в Америці. Отже не бійте ся, в него гроші безпечні, не пропадуть! Знав епископ, кого вибрати собі за касієра! А єсли він за ті гроші купить каменицю або позичить на церков, от хоч би в Passaic, N. J. $6000 (кажуть що на своє імя, але хто би там в то вірив!), то се безпечнійше, чим давати до банку. В банку може бути крах, тай гроші пропали, а землю або мур — хто вкраде? Чи-ж се не певнійше? Най же ніхто не говорить нич на Йосифа, бо він тут дуже а дуже потрібна і важна особа. От даймо на то: греко-кат. Ризниця. Як би не Йосиф, хто би її провадив і чи взагалі вона істнувала би? А ціль гр.-кат. „Ризниці“ така взнесла, така благородна! Весь чистий дохід призначений на бідні сироти. А що до сего часу не було єще жадного справозданя, ані нигде ніхто не читав, кілько впало того чистого доходу на ті бідні сироти (іх нема то й доходу не треба...), то най кождий буде спокійний, бо всьо є в безпечних руках Йосифа! Почекайте єще кілька років, а побачите, яку велику суму дістануть бідні сироти із тої „гр.-кат. Ризниці“ і то з процентом, бо Йосиф — бізнесова голова! А хоч в тій „гр.-кат. Ризниці“ за кожду річ треба о много дорожше заплатити, як де інде, то кождий, особливо сьвященики, дуже радо там купують, бо знають, що не йде в чужі „невеpні“ руки, але в руки свого чоловіка — до каси Йосифа — на бідні сирітки! Лиш терпеливости! Хто терпен, той спасен! А в нас під тим зглядом настала від якогось часу горячка і всьо кричить: покажи deed-и, на кого то записано, здавай рахунок з гроший, і Бог зна ще що, так як би то всьо було їх, так як би і „Ризниця“ була їх! А до того не знати, чому і епископа втягають до сего, та горлають, що він і на „Ризници“ робить бізнес! Отже бачите, що ні!

Як так далї піде, то опісля будуть єще допоминати ся, аби епископ здавав рахунок із катедратікум, з фонду дієцезіяльного і з ріжних диспенз, та будуть підозрівати, що кожде діло епископа обчислене лиш на бізнес. І що парохії ділить і висьвячує і приниває батюшків — то те все є бізнес.

Отже, аби хто собі зле не думав, буду старати ся перейти то всьо за порядком.

1. Катедратікум або пятий процент. З'їхали ся були на перший конґрес відпоручники від всїх парохій і ухвалили платити 5-ий процент від всїх доходів парохіяльних на утримане епископа, його катедри, секретаря, обслуги, а єсли з того що лишить ся, се мало іти на семинар. І давали бідні парохії для бідного епископа по 5, по 10, по 20, по 50 і по 100 долярів місячно, як хто міг. Хоч самі церкви мали повно довгів своїх, але давали! А єсли яка церков не могла тілько дати, як ухвалено, то діставала остре напімнене від секретаря. Хоч по якімсь часі завважали, що се катедратікум дає ся відчувати, так щож мали робити? — давали дальше. Хоч виділи, що сусідні латинські парохії, десять раз сильнійші, давали катедратікум о много менше, то потішали себе гадкою: се-ж наш бідний владика, треба його спомагати! Отже який тут бізнес робить епископ на катедратікум?

2. Фонд дієцезіяльний. Кождий сьвященик платить місячно 5 долярів на фонд повисшого імени. І догадувати ся можна, що сей фонд має служити яко підпора для незаможних а захорівших сьвящеників, або на порятунок для позіставших вдів та сиріт по сьвящениках. Але по 3-ох роках і доси ніхто не знає, на що той фонд служить і кілько його дотепер є. А по правді, се повинно обходити лиш сьвящеників, а коли они вдоволені і не журять ся, хиба щоби лиш вислати 5 дол. місячно, то і ми також нич против того не маємо. Відай сї гроші суть в безпечних руках. Отже чи може і тут робить епископ бізнес?

3. Диспензи. Хоче хтось взяти слюб без оповідий, або оженити ся з близшою родиною, сьв. Церков, яко би за кару за переступлене її приписів, або за зроблену йому ласку, каже зложити за се якусь суму: від біднійшого менше, а від богатшого більше. І сї гроші не сьміють іти до приватної кишені, борони Боже! Ні! Часть іде на утримане канцеляриї (так в старім краю), а тут у Айришів з засади ідуть всї ті гроші на семинар або школи і т. д., — але на що в нас вони ідуть, сего вже ніхто не знає. Досить що суть в безпечних руках! Та чи і з сего мож вносити, що епископ робить бізнес? Не знаю!

4. Поділ парохій. Жили собі люди в згоді як найлїпше. Прийшов епископ до Америки. Одні хотіли записати на него церков, а другі казали заждати, аж побачуть, як дальше буде. А епископ напирав- записати. І так стало ся. А невдоволені заложили другу церкву. І одна церков плагила катедратікум, а сьвященик 5 дол. на фонд дієцезіяльний, а друга на разі нї. Отже одній кривда діє ся! Але на що леґіслятура? Внесе ся відповідний біл і всї церкви будуть рівні. І тоді замість одного катедратікум буде два, замість 5 дол. на фонд прийде 10 дол., замість одну церков посьвящати, епископ посьвятить дві. А все те для добра народа.

Спитаєте мене: а чому в Філядельфії, в себе дома, не зробить епископ хоч кілька парохій, та чому тримає лиш одніського сьвященика, котрий є і секретарем епископським і парохом філядельфійським і сотрудником і всїм, чим лиш схочете. Чи може думаєте, що се робить ся із скупости? Зовсїм ні! Хоч правда, що в самій Філядельфії здалоби ся хоть зо 3 сьвященики і вони мали би роботи досить і булоби чим оплатити, але епископ лиш з великої любови до нашого народа того не робить! Якого тілько має сьвященика, висилає його зараз на плейзи ділити парохії, най бідні людонькове мають подостатком корму Божого, а в себе дома він вже зі своїм „вйокарим“ дасть собі раду... І так не треба сему „вйокарому“ богато платити: сам титул епископського секретаря варта більше, як гроші! І який тут бізнес? Очевидно жадний! Але лишім то все на боці та терпеливо очікуймо того часу, коли в „Душпастирі“ появить ся грубими буквами вписана сума, яку то наш владика, памятаючи на той обіт убожества, призбирав і призначив на семинар, сиротинець, школу а все то свого імени, за що слава про него буде переказувати ся з рода в род, амінь.

Н. Н.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА“
часопись для руского народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців ...	$2.50
в Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Початок кінця.

Стало ся!

Іх Преосьвященьство Кир С. Стефан Ортинський, перший руський епископ в Америці, зрік ся покровительства нашої орґанїзації, зрезиґнував з достоїньства почетного члена Р. Н. Союза і перестав бути звичайним членом сего Товариства.

На першій стороні нашої часописи знайдуть читачі власноручну заяву нашого Владики, а в тій заяві — причини, які спонукали епископа зірвати всякі зносини з Р. Н. Союзом.

Зміст сеї заяви вимагає декілька конечних пояснень. І так: Орґан Руського Народного Союза „Свобода“ в послїдних часах заняв проти руського епископа не вороже — як каже Владика — але оборонне становиско. Всім же прецінь відомо, що епископ від часу послїдної клївлендської конвенції Р. Н. Союза став сьвідомо підкопувати повагу сеї нашої орґанїзації і намагав ся підчинити її в цілости свому авторітетови. Національний характер Р. Н. Союза мав бути знесений, а замість того — ся одинока доси народна орґанїзація мала прибрати марку вузко партійну, з напрямком клерикальним. Ся тенденція епископа роздвоїла Р. Н. Союз на дві части і нанесла велику шкоду національним інтересам нашого народа. Почало ся сильне негодоване між членами нашої орґанїзації, а епископ — замість нарід успокоїти, став його провокувати, називаючи людий „башибожуками“, „коршмарями“, „свинопасами“, „хрунями“ і т. п. Наш нарід з засади демократичний та свободолюбний, не міг дивити ся холодним оком на всякі епископські практики і став протестувати публично проти свого Владики, який наміг ся знищити народну автономію. Доказом невдоволеня народу з поведеня і політики епископа нехай будуть ті голоси люду і тї численні статі, які друкують ся від якогось часу в нашім орґанї, а які вийшли безусловно з кругів самого народа, а не з кругів джерзисїтських „гайдамаків“ — як се декому здаєть ся... Урядники Р. Н. Союза і „Свободи“ сповняють тільки свій обовязок. Нарід їх вибрав і вони мусять народови служити! Доки сї урядники не знали гаразд загальної опінії народа, доки руководили ся своєю власною, хоч може й некомпетентною гадкою — доти вони старали ся усею силою заключити з нашим Владикою тревалий мир і згоду. Якже прийшло річне засїдане головних урядників Р. Н. Союза, як стало ясно, що епископ не хоче, чи не уміє додержати даних обітниць, як виявило ся, що князь нашої церкви не думає числити ся з голосом народа і наміряє зредукувати народні права до нулї, — тодї сї урядники мусїли уступити зі своїми „мирами“ на задний плян... За зміною програми нашої орґанїзації і за зміною напряму „Свободи“ з клерикального на чисто демократичний — голосували всї урядники, навіть ті, котрі ще й доси стоять по сторонї епископа і оправдують до певної міри його політику... Нехай же бувший покровитель нашої орґанїзації не говорить, що „орган Руско-народного Союза „Свобода“ в послїдних часах заняв вороже становиско проти руського епископа“! Наше теперішне становиско, спричинене не ким иншим, а таки самим руським епископом, є тільки оборонне, а подиктоване воно волею усього народа, який є одиноко компетентний рішати всї свої справи!

Щоби ми мали коли небудь виступати проти гр.-кат. церкви і сьвященьства — як говорить у своїй заяві епископ — то се тільки простий наклеп, негідний князя церкви. Ми не можемо порозуміти, на якій підставі основує наш Владика свою інсинуацію. Чейже критиковане діяльности епископа і деяких, відбивших ся від народа сьвящеників, не підпадає еще під анатему! Церква, а духовеньство — то не все одно! Наша церква, а зглядно гр.-кат. віра, є добра, але не добрі деякі служителї сеї церкви... Ми всї знаємо, що конституція Злучених Держав є добра, але знаємо також, що деяких мужів, які стоять на сторожі сеї конституції, малюють нераз з ослячими ухами на голові!... Проти нашої церкви і проти нашого сьвященьства, яке стоїть на сторожі сеї церкви і на сторожі народних інтересів, ми не виступаємо і не будемо виступати, але поборювати невластиві, протинародні поступки „генеральних вікаріїв“ латиньских біскупів і „римо-католицьких парохів грецького обряду“ — будемо, бо мусимо, бо се наш обовязок! Має наш епископ свої права і обовязки, маємо і ми і наш нарід свої права і обовязки! Хто не з нами, той проти нас! Теперішний галицький митрополит, ексц. Шептицький тримає з народом, то й нарід любить його і поважає; станиславівський епископ Хомишин іде проти волї народа, то й нарід ненавидить його і проклинає! Не наша вина, що на епископськім престолї сидить крайний фанатик і гробокопатель свого рідного народа!

„Кождий зрозуміє — читаємо у заяві нашого Владики, — що оставати покровительом і членом товариства, яке несправедливо обкидує болотом свого члена, булоби річею нерозумною“. Сьмілу критику погубної діяльности нашого епископа називає він „болотом“. А чим же тодї будуть всї ті епітети, якими епископ надїляє весь руський нарід і його духовних та сьвітських провідників? Не станемо наводити тут усїх тих „культурних“ епітетів, бо вони знані нашим читачам з инших жерел, але пригадаємо нашому Владицї деякі вислови з його місійної проповіди в Ню Йорку. Провідників нашого народа назвав він на тій проповіди „коршмарями“, „недоуками“, „форналями“, „пастухами“, „безбожниками“, „гайдамаками“ і Бог там знає якими назвами, та зрівнав їх з „Зельманами“... Сказав також між иншим, що наш нарід не вартує більш нїчого, лише: палка і „джель“ (кримінал)! — се для него одиноке культурне орудіє! Чи наш Владика думає, що такі вислови в його устах, звернені на адресу усього народа — се якісь дорогоцінні жемчуги (клейноти), а не „болото“?!...

Чи наш нарід, поміщуючи в „Свободі“ свої скарги-жалї на свого духовного настоятеля, „обкидує його болотом несправедливо“ — сего ми не беремо ся рішати. Можливо, що „справедливим“ є тільки один наш Владика, а всї ті, що на него жалують ся, то самі „брехуни“... Нехай се осудять самі дописувателї і читачі нашої часописи, а ми тимчасом підемо дальше.

Епископ каже, що оставати йому тепер в нашім товаристві було би „річею нерозумною“. Може наш Владика має рацію, що не хоче бути членом орґанїзації, яка складаєть ся з самих „хрунів“, і може справдї було би для него „річею нерозумною“, стати під один ряд з „хрунями“ та називати ся пастирем сих „хрунів“... Але з другого боку, чи було би „річею розумною“, якби наш нарід, — сї „хрунї“, не реаґував на всї обиди епископа та не застеріг ся якнебудь проти його політики? Цікава річ, чому наш епископ не називав нас „хрунями“ тодї, коли ми — не знаючи його близше — робили його політику, і чому він уважав „річею розумною“ принимати нашу орґанїзацію під свій покров, та принимати від сеї орґанїзації почетне, а навіть звичайне членьство?!

Отсих кілька слів вважали ми за потрібне подати до прилюдного відома, щоби всї знали причину виступу Їх Преосьвященьства зі Союза.

Кілька слів поясненя до статї „Чи то сьвященик, чи провокатор?“

В 43-ім числї „Свободи“ подав „Робітник“ обширну статю під повисшим заголовком, в якій виказує, що руки пп. Бучака і Поради могуть бути так само „певні“, як і руки о. Курилла. В однім лише місци автор троха невірно річ представив, та щоб пов. читачі „Свободи“ не були в блудї, я, яко найбільше компетентний в тій справі, додам пару слів, поясняючих ошибочний висказ пов. автора. Пов. автор каже в своїй статї таке: „А чому о. Курилло не прийшов на віче дня 25. червня, яке відбуло ся в його місцевости?“, і т. д.

Я осьміляюсь сказати, що се питане тут не на місци, бо я, як предсїдатель сего віча, добре бачив, що о. Курилло мало не до самого кінця був на згаданім вічу, словом — витревав як герой аж до останку, чим навіть сам передомною хвалив ся. А було то так:

Раз якось забрив я аж в Пітсбурґ. Залагодивши свою орудку, та маючи еще де з 3 годинї часу до трену, поїхав я на South Side до угорського сьвященика о. Кізака, та на жаль не застав його дома, лише його кіперку. Аж ту де не взялась і о. Курилла Матронка. Думаю собі так: Бути у угорського, а не бути у „свого“ сьвященика, якось не штімує, бо от, прискаржить Матронка, то о. шамбелян буде на мене глядїти за се кривим оком (тепер він не то одним, але обома кривими глядить на мене), а хто знає, може еще коли придасть ся: яку гір... хочу мовити — ліпшу фару випросить. От думаю собі, якось наші батьки говорили: Богови сьвічка......., тай пішов. Слово по слові, то о сїм, то о тім, то о погодї, то о цьвітах говоримо, от як звичайно на теми часу. Та бо й далї не стало вже о чім говорити, а менї тогди з лихом вирвало ся: „Малисьмо, кажу, віче красне в Ramey“, а о. Курилло перебиває: „Знаю, навіть і у мене булисьте на вічу“. — „Шюр!, кажу, чому би нї, ще й предсєдою віча був“. — „Ну і щож доказалисьте, чим ся похвалите — каже о. Курилло — а видите, каже, що я більшої штуки доказав, чим ви, бо я був до самого кінця!“ — На те я завважав: „Ну, справдї, отче, що ви великої штуки доказали, бо я би того нїколи не потрафив. Я бим ся був спалив з сорому, під землю бувбим ся сховав!“ — На тім я попращав о. Курилла і відійшов в свояси. Чому я так сказав о. Куриллови, се хочу пояснити шановним читачам.

Вже з самого початку згаданого віча чути було негодоване на о. Курилла (не знаю як тепер є, але факт що такий був настрій в громадї з початку). Навіть деякі бесїдники досить ярких слів уживали на адресу о. Курилла, але найкритичнійша хвиля була, коли прийшло до вибору предсїдателя комітету до збираня складок на фонд бл. п. о. Н. Стефановича. Один з бесїдників предложив на предсїдателя сего комітету о. М. Даниловича з Latrobe, Pa. О. Данилович, як вже відомо читачам, зрік ся сеї почести з важних причин на користь місцевого пароха, о. Курилла. Та ту по його словах зайшла річ нечувана. З поверх 5 соток грудий присутних вічевиків роздав ся крик протесту. На галї повстав такий вереск, що годї було нарід утихомирити. Не знати, чи так з радости кричали, чи що, досить, що я не знав властиво, чого нарід хоче. Ледво не ледво удало ся менї нарід утихомирити. Тогди предсїдатель віча, се нїби я, встає та каже: „Виджу поміж вами, дорогі братя і сестри, якесь маленьке непорозуміне, але маю в Бозї надію, що се дасть ся легко „пофіксувати“. Я ставлю під голосоване двох кандидатів: о. Курилла і о. Даниловича. Хто є за тим, щоб о. Курилло був предсїдателем сего комітету, нехай піднесе руку в гору!“ На салї гробова тишина. Оглядаю своїм бистрим оком зібраних вічевиків, та бачу на горі, на хорах, 4 руки в гору двигненї. Се були 4 вірні парохіянки, які о. шамбеляна сторону тримали. Я тогди потихоньки, щоб п. Ґут, заст. предсїдателя, не видїв, сплюнув під стіл та подумав собі: З таким довірєм народа не хотївбим бути анї 24 годин в тій парохії! — „А хто, кажу дальше, є за тим, щоб о. Данилович був предсїдателем?“ Неначе діткнені током електричним, всї встали (навіть і тії 4 вірні парохіянки) і передімною повстав цїлий ліс рук, — декотрі навіть по три, пек ти! по дві — хотів сказати — руки в гору підняли. І справа предсїдательства скінчена.

Так само через голосоване відбував ся вибір секретаря та касієра і тут власне розвязка для сего „Сьвященика“ з „Заокеанської Руси“, який питає ся: „Хто Вас вибирав?“

Так, отченьку, вибирав їх нарід, а годї знов було нам удавати ся за Вашою апробатою аж до нюйорських контрів!... Ви, здає ся, не мали тодї часу такими баґательками, як фонд або памятник на гробі бл. п. о. Стефановича, занимати ся, бо Ви, відай, пересмотрювали напери по покійнім.

чи не лишив він якого гроша, та аж тепер, в послїдній хвилї, прийшли до пересьвідченя, що покійний не лишив жадного маєтку, і тому утворили Ви комітет No. 2. на ту саму цїль. Ну, се гаразд! бо відай зберемо два рази тільки гроша на памятник, як би був зібрав один комітет, бо що два се не один!

Варто би згадати про перші завязки того фонду імени бл. п. о. Н. Стефановича. Початок сего фонду датує ся від славної „академії заупокойної", яку влаштував о. шамбелян Курилло в Пітсбурґ, Па. Зваблений шумним адвертайзментом („академія" се не щобудь!), приїхав і я на сю академію. Продукували ся на сїй академії і хористи і декляматори, та якось хори не могли менї анї руш заімпонувати. Так всьо було нужденно випроваджене, що аж жаль було слухати і дивитись на муку тих бідних сьпіваків і сьпівачок, хоть красні голоси були у сопранів і альтів. По скінченій продукції вокальній (сьпівацькій) з'явив ся на сценї в куценьким ґерочку з руками в кишенях о. шамбелян, та запросив всїх присутних лишити ся на мітінґ в справі фонду бл. п. о. Н. Стефановича. Зачав розтягати сю справу вздовж і поперек, та прийшов до того заключеня, що гроші на сесю цїль зібрані, ульокує ся в певні руки в Філядельфії. — „За предсїдателя сего мітінґу покликую, каже о. Курилло, о. совітника Ващишина з McKeesport, Pa., а на секретарів: п. Ґута-Кульчицького і"... еще когось, добре вже не тямлю, кого. „Хто є за тим, щоб о. совітник Ващишин був предсїдателем сего мітінґу?" — питає о. шамбелян. На галї тихо, анї чичирк. Я, в ласки о. шамбеляна посаджений на першім місци, хотячи ратувати честь свого собрата, бо виджу загальну мовчанку, підношу руку, думаючи, що хоть дехто піде моїм слїдом. Ну і щож? Думаєте, що хоть один здогадав ся пійти за мною і „podporuvati" о. совітника? Де там! Думаю собі: От капустяні голови тії пітсбурчани! хоче о. шамбелян їм добре зробити, щоб вони, колишні парохіяни о. Стефановича, були славні на весь сьвіт, а вони на таких річах зовсїм не розуміють ся. (Даруйте, панове пітсбурчани, я лем так потихоньки думав, того нїхто не чув). Збентежений о. шамбелян знов питає: хто є за тим, щоб о. совітник Ващишин і т. д. і т. д. Аж тут хтось з заду відзиває ся: „Та може бути!" — „То одноголосно?" — питає о. шамбелян. А той бетанґа з заду мав ще стілько сьмілости, що сказав: „Так, одним голосом!" І о. Ващишин вийшов на сцену, вибраний одноголосно, та так ми ся здавало в першій хвилї, що чогось став червоний як кармазин. Думаю, певно з сорому, що перед численною авдиторією виступає, може перший раз до того, — так якось і менї нїяково зробилось і я потупив очи в діл. Аж ось згодом, по перших його словах, підношу помаленько голову і аж дух в мене вступив. Ся червеність, яка, як менї здавало ся, била з його лиця, не походила з лиця, але з місця, зараз понизше бороди...

Та думаєте, шановні читачі, що віче закінчило ся якимсь добрим успіхом? Де там! Не дали „гайдамахи", та о. предсїдатель чув ся змушений мітінґ розвязати.

Ось так скінчили ся перші заходи що-до заснованя фонду ім. бл. п. о. Н. Стефановича.

о. Василь С. Гривнак.

ПРИЄДНУЙТЕ ЧЛЕНІВ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

ДОПИСЬ.

З New York, N. Y.

Знаємо, як радо тепер читає усякий нашу „Свободу", бо в кождім числї найде щось цікавого, поучаючого, щось такого, що учить народ і показує йому де правда, а де зло ба, де народолюбство а де бізнес. Згадати хотьби про „Кріваве сьвято Воздвиженія Чесного Хреста в Джерзи Сіти, Н. Дж.", та про дописи з инших парохій, у котрих величає ся якогось „примірного" душпастиря.

І нам прикро зробило ся, що наш парох, який рівнож є гарним оказом, і то з того „лїпшого" ґатунку, до сеї пори не удостоїв ся якось нїякої ґазетної похвали. Таж Ню Йорк, се перше місто в Америцї, а руський парох з Ню Йорку чиж мав би бути послїдним? Нїколи! Се такий пахучий ананас, що мало ще булоб вилїзти на вершок вежі „Метрополїтан" і відтам через єрихонські труби розтрубіти на весь сьвіт про його заслуги! Та ми з ріжних зглядів не в силї в сей одиноко гідний спосіб віддати йому честь, і тому ограничуємо ся на згадцї про него після нашої змоги, то є в нашій часописи.

Отже до річи.

Кому з шановних читачів попало ся одно з послїдних чисел прибічного орґану руського греко-катол. пароха в Ню Йорку „Ameryka Echo", той вичитав там повідомлене, що на дни 19-го жовтня с. р. в нюйорській руській парохії відбуде ся велике сьвято: пращальне торжество в старій церкві при 20-ій вулици, а опісля в пару днів пізнїйше посьвячене нової церкви при 7-ій вулици.

На сї торжества о. Підгорецький запросив всї товариства і братства з Ню Йорку і околицї. Таке запрошенє дістало і Товариство „Просьвіта" в Ню Йорку, та з'відомих а оголошених в 41-ім числї „Свободи" причин, відказало ся від всякої участи в тім сьвятї. Ся відмова подїлала на нашо-о. совітника наче червоне сукно на певного зьвіра; і о. Підгорецький порішив при першій нагодї пімстити ся.

Така нагода трафила ся зараз 15. жовтня с. р. Член Тов. „Просьвіти", Іван Пацьорко женив ся і на своє вінчанє запросив членів товариства „Просьвіта". В означений день, по Службі Божій, Товариство дійсно явило ся „en corpore", щоб звеличити таку важну хвилю в житю свого друга. О. Підгорецький, побачивши зненавиджене Товариство, зібрав енерґічно увесь свій реторичний талант до купи і висипав орацію, якої зміст був менче-більше такий: члени Тов. „Просьвіта", се суть падлюки о много гірші від „Гайдамаків" і вони не вартають „вінчаня з парадою" (15 дол. за „параду" о. Підгорецький заздалегідь згорнув у свій карман). Щоб показати „падлюкам" свою силу, він, себ-то о. Підгорецький, дасть за 15 долярів шлюб, але без „паради", т. є. без процесії і сьвічок. Молодих се обурило і вони заявили, що зрікають ся церковного шлюбу і підуть взяти цивільне вінчанє в судї, а о. совітник нехай зверне їм гроші. Тим жаданем вцїлили вони в найслабше місце о. совітника. Він зачав торгувати ся і „спустив" трохи з попередної кари, дозволюючи двом дружбам і дружкам дати сьвічки. Вони однак заявили свою солїдарність з „покараними". Видячи рішучу поставу, та боячи ся стратити дальших 3 доляри, о. Підгорецький змяк цїлковито і позволив роздати усім сьвічки. Присутні однак відказали ся тепер від тої чести.

Такий шлюб дає в нашій церкві о. Підгорецький, називаючи нас при тім свиньми і злодіями. Так називає нас в церкві о. совітник, чоловік учений, що покінчив унїверситет. Га, ми лиш прості хлопи, то вже мусимо хиба вірити словам ученого; та попри се однак годї нам повздержати ся від малого запитаня: як називають того, що стоїть на чолї свиний, або такого, що проводить злодіям?...

Отже бачите, поважані читачі, що і ми, в Ню Йорку, маємо також свій „цукорок", хоть про нього може і не всї знають, бо нїхто про се не пише до часописи. І ми удержуємо своїми грішми церкву і то на се тільки, аби у ній почути від нашого душпастиря назви: свинї, злодії, а від нашого епископа знова: худоба, хрунї.

Так бачите отже, що і ми, Нюйорчани, також не такі послїднї...

А на остаток ще пару слів до нашого душпастиря. Отче, старий грішнику! Ваші вчинки „для добра народу" виросли вже понад Вашу голову, і ще пару днів, а вони звалять ся до долу руїною і погребуть Вас живцем. Тому кайте ся, поки ще час, і бючи ся в груди, говоріть за нами:

Грішний же я, грішний
І вмерти не могу.
Як робив — то лихо
І людям і Богу.

Проклинають люди,
І не можу вмерти,
Бо весь вік свій знав я
Тілько дерти, дерти.

Ой дер же я шкіру
З живого, з мертвого:
Чи богач, чи бідний —
Менї нич до того!

Ще й навчив біскупа
Угнївської штуки:
Драть шкіру з людини,
Що лиш вдержать руки.

А за се ще звик я
Всїх свинями звати....
Прости менї, Боже,
Як буду вмирати...

Учасники.

ПОШУКУВАНЯ.

Де є Григорій Сторошка? Походить з Чистогорба, Галичина; пару місяців тому перебував в Lopez. Хто-б про него знав, прошу ласкаво написати до: Theo. Sudia, P. O. Box 95, Cross Fork, Pa.

Де є Олекса Сікора, літ 22. Хтоб про него що знав, зволить написати до: Гринько Бурчак, Slatington, Pa. або Семко Сеник, Slatedale, Pa., а дістане 5 дол. нагороди. 45—46

Позір Братя!

Дня 12 го падолиста с. р. довершить наш Найдорожший Архипастир Їх Преосьвященьство Кир С. С. Ортинський посьвяченя угольного каменя під нашу нову прегарну церков

в YOUNGSTOWN, OHIO.

В тій урочистости возьмуть участь всї місцеві і дооколичні сьвященики, як також Брацтва і Сполки руські, словенські, польські і хорватські.

Того самого дня вечером о 7-ій годинї відограє тутешна молодїж штуку „ІЦКО СВАТ", получену з відповідними сьпівами і декламаціями.

Всїх дооколичних Славян запрошує сердечно

КОМІТЕТ.

Голоси люду

в справах церковних і парохіяльних.

6.

Woonsocket, R. I.

В теперішну пору майже в кождім числї нашої часописи можна подибати допись про наші парохіяльні справи. Видно, Джерзисітчани були „щасливі на початок". А такі відносини, як в Джерзи Сіті, панують майже в кождій нашій громаді. Знаємо се з досьвіду. У нашім Вунсокет є та сама халепа, точка в точку подібнісенька до джерзисітської. Лиш та одна ріжниця, що у нас ніхто не має відваги взяти за перо і розповісти про все ширшому загалови.

Ви бачили нераз гарне, червоне яблоко? На око воно так аж манить своєю сьвіжою краскою і барвою. А розкроїти його — все нутро хробачливе, гниле. Отсе образ **наших церковних відносин.** І у нас до недавного часу на око — бо ніхто не мав відваги забрати слово — виглядало усе дуже спокійно і гарно. У нутрі-ж гниль і погань. Але пічнемо оповідати від початку.

Як майже в кождій руській парохії в Америцї, так само і у нас точила ся завзята борба поміж народом і кацапами. По численних невзгодинах, бійтиках і арештованях лишено кацапам Менвіль, а Русини перебрали ся до Вунсокет, Р. Айл. Винанято галю на богослуженя за 15 дол. місячно і в тій гали майже 2 роки відправляли ся богослуженя. Доїздили від часу до часу ріжні сьвященики, яким плачено по 20 до 25 долярів за одну Сл. Божу. Народ радо поносив всї кошти, та при тім щадив і складав цент до цента; аж наконець, по більше як 2-ох роках, допожичивши ще гроший, куплено дім і перероблено його на церков.

Народ став просити епископа о сталого сьвященика. І дійсно, в недовзї епископ прислав о. Мих. Струмінського. І сейчас з його приходом почала ся киринsocket. Бо і якже інакше могло бути з тим народом, на який складають ся самі „простаки, форналї, мудї, худоба від ґралїв, і т. п." як звик нас називати „по ученому" наш душпастир. Але і се не було-б ще таким страшним лихом, бо-ж ми, самі хлопи, вже від малку звикли до подібного трактованя; а чи визивав нас панський економ, чи таки наш сьвященик — на нашій шкірі наслїдки лишали ся однакові.

Се був власне час, коли по приходї епископа, С. С. Ортинського, „Свобода" заєдно накликала, аби народ записував церковні маєтки в трост Владицї. Кромі сего сам епископ оголосив друком окремі „Статути для гр.-кат. церкви в Америцї" і ті статути, „умієтно" розтолковані нашим сьвящеником, до краю затемнили наш розум. Скликано мітінґ і ухвалено приняти епископа як одного з тростісів нашої церкви. Ту справу віддано в руки о. Струмінському і прошено його, щоб з лоєром виробив відповідні папери. Бо і до когож ми мали удати ся, кого надїлити своїм довірєм, як не нашого душпастиря? Ми полягали на його сьвященичу честь, на його сьвятий обовязок перед Господом, служити правдї, поступати після справедливости. Та й тодї ми мали ще довіре до наших сьвящеників.

Так щож стало ся? Приходить наш „дід". і ми нараз бачимо, що не наша корпорація є властителем нашої церкви, не суть властителями вибрані нами тростіси а поміж ними і епископ, але що одиноким властителем нашої церкви є сам епископ Ортинський в одній особі.

Народ мовби облив хто кипятком. Посипали ся проклони і негодованя, передовсїм під адресою нашого сьвященика, а опісля і епископа. Бо чиж могло бути інакше? Чи у души народа, який з таким важким муравельним трудом збирав цент до цента, якому так гірко приходило розстарати ся о пожичку, і який опісля наче дитина радів довершеним ділом, могло що иншого зродити ся, як лиш біль, розпука, а потім і ненависть до тих, що його так болючо ошукали? І розпука народу не мала границь, коли він дізнав ся, що ся частина його живого тїла, ся його гордість і слава, — власна його церков, не є вже його, а лиш когось иншого; когось такого, що про ню не старав ся, що не будував її не то щоб своїми нервами і здоровлєм, але навіть і пів центом не причинив ся до її здвигненя.

Народ загудів наче пчоли. Сейчас скликано парохіяльний мітінґ, на якім рішучо і різко запротестовано проти сего насильства, безличної грабіжи народного майна. Сьвященик певно бувби з'іґнорував народну волю, як се стало ся пр. в Джерзи Сіті, але на наше щасте, прийшла нам в поміч нова халепа: треба було заплатити в банку 1.500 долярів. Під напором тої обставини наші „батьки і опікуни" згодили ся переписати народне майно на корпорацію, тим більше, що і наше стейтове право того вимагає. **Виготовлено отже новий „дід"** і післано епископови до підпису. Річ природна, що справу переводили лоєри, та молода і бідна парохія мусїла за се грубо заплатити.

Тимчасом наш сьвященик, лютий, що в церковній корпорації не вибрано його ані предсїдателем, ані, що головнійше, касієром, лиш тільки контрольором, став валити свою власну роботу: голосити, щб ся корпорація є до нічого. І наробила ся така халепа, такі роздори, що на барки парохії звалила ся цїла купа довгів, а о. Струмінський не дістав своєї пенсії щось за чотири місяцї і в наслїдок того одного гарного поранку пропав з парохії, не повідомивши нікого ні словечком про свій відїзд.

Парохія, полишена своїм власним силам, притиснена довгами, розбита і здеморалїзована, двигала щось 9 місяців важкий хрест божий. Писано сотки листів, прошено і заклинано, благано і молено нашого епископа, щоб зглянув ся над розпучливим положенєм парохії, та дарма. Кріваві сльози і плач парохіян не зворушили серця нашого епископа, С. С. Ортинського. Наконець післано депутацію до Джерзі Сіті, де власне тодї епископ посьвячував тоту церков, в котрій нинї розбивають його підлизні, ним самим посьвячені замки; епископ збув депутацію обітницею, що пішле до Вунсокет сьвященика. На сповненє сеї обітницї прийшло ся ждати щось з 4 місяці. Та і то може ще довше прийшло-б ся нам було ждати на сьвященика, колиб був спокій в Бостонї. А позаяк там вийшла була рівнож халепа в парохії, то сему наша громада і завдячує, що до ньої прибув о. Довгович.

О. Довгович сейчас з самого початку заявив, що тільки він, а не хто инший має бути предсїдателем в парохії. Йому відказали, що в парохії є вже вибраний предсїдатель і тому то се бажанє о. Довговича не мож сповнити. О. Довгович рішучо однак впер ся, і народ, стероризований, вволив наконець його волю. Пару місяців о. Довгович ґаздував самовладно в парохії. І підчас його побуту в парохії виглядало, що се його ґаздованє є дійсно корисне для громади. Аж доперва тодї, коли він, подібно як його попередник, без причини і без повідомленя, покинув громаду, показало ся, що доґаздував для парохії 1.400 дол. довгу; довг сей тяжить тепер на громадї за такі річи, як зовсїм непотрібне сьвітло, якусь роботу в парохії, що з нього тільки хісна було, що кіт наплакав, і т. д.

Справа зі зверненем церковного маєтку корпорації тягнула ся, і все ще не була полагоджена. Епископ ніяк не спішив ся, а о. Довгович на мітінґах все викручував епископа. Не стало вже і другого сьвященика в парохії, а справа нашого церковного маєтку була все ще не полагоджена.

На місце о. Довговича з'явив ся у нас о. Турула. В перший день його приїзду, народ сейчас заявив йому рішучо, що лиш під тим услівєм настане в громадї спокій, коли епископ Ортинський зверне народови його добро. О. Турулу прошено, щоб представив се епископови.

І ми тепер ждемо, як остаточно поступить з нами наш епископ. Дуже хотїлоб ся нам звернути ся на иншу дорогу і кликати чужих, щоб справедливо зробили суд між владикою і його народом. Не хотїлоб ся нам стягати таку нечесть і сором на наш народ. Але дарма: коли епископ і тепер з'іґнорує наші слушні домаганя і не зверне нам наше забране майно, то і наш терпець вже урвав ся. Настане суд. По чиїй сторонї лишить ся нечесть — не пророкуємо; знаємо лиш певно, що не по нашій.

Парохіянин.

7.

Pittsburg, Pa.

Голос народа, се голос Божий, каже народна приповідка. Однак таке лиш у приповідці, бо на дїлї, голос народа — се голос вопіющого на пустини. Ми читаємо „Голоси люду" в „Свободі", читаємо їх по других часописях і бачимо, що весь наш нарід по цїлій Америцї домагає ся своїх прав, домагає ся правди, а не годен її роздобути. Хто сему винен?

Заки на се питанє відповімо, хочемо Вам, дорогі читачі, предложити нашу справу: що нас болить, що нам долягає, о що нам розходить ся.

Ось послухайте: Через пятнайцять лїт мали ми за пароха незабутньої пам. о. Николая Стефановича, одного з найпримірнійших і найкрасших сьвящеників, яких коли небудь мала Америка. Під його проводом ми з'орґанїзували ся в найбільшу парохію, під його проводом ми були приміром другим парохіям так під зглядом церковним як і під зглядом національним. Всїх очи були звернені на Пітсбурґ; наша парохія вела провід в житю просьвітнім, в збираню складок на старий край і т. д. Однак зі смертию о. Н. Стефановича змінили ся часи до непізнаня. З його смертию загинула добра слава нашої парохії, настали часи роздору, непорозуміня, сварнї, ба навіть судовий процес.

Змилосердив ся над нами владика Ортинський і дав нам тимчасово на місце нашого небіщика пароха о. К. Курилла. Ми раді йому були, віднесли ся до него з довірєм, так як ми відносили ся до небіщика Стефановича, а в заплату за се постигла нас велика кривда.

О. Курилло, прийшовши до нас, відразу зачав укладати великі пляни: що то він для нас зробить, як то він покермує нами, кілько він нам принесе добра. Одно нам не зовсїм припало до серця, а іменно, коли о. Курилло заявив, що він поведе нас еще лїпше як небіщик Стефанович. Ну, але ми подумали собі: будемо бачити.

І не довго взяло часу, як ми на дїлї побачили, хто то є той о. Курилло. Як за часів о. Стефановича всї йшли разом, як змаганєм небіщика було удержати в парохії єдність, так тепер о. Курилло зачав нас дїлити, зачав творити партії і партійки, зачав цькувати одних на других, щоби тим лекше міг оперти ся волї народа і ловити рибу в мутній водї.

Ми тут заявимо, що сю допись пишемо не зі злоби, не з пімсти, але з жалю, що таке тепер у нас діє ся проти нашої волї. Ми хочемо спокою, ладу, хочемо зберечи права парохіян, хочемо, щоби наша парохія цвила і розвивала ся так, як се було за небіщика Стефановича. Тим часом людина, котра повинна дбати о єдність і згоду, сама сїє незгоду, туманить та баламутить людий, доводить їх до роздору, до страти часу і гроша, а на чию користь? — запитаємо ся.

О. Курилло за час свого побуту в Пітсбурґу показав, що він не доріс до того, аби умів повести таку парохію як Пітсбурґ; показав, що не уміє обходити ся з людьми; що не уміє, чи не хоче, ушанувати права парохіян. Забажалось йому якихсь „кленчаків", якихсь крісел, якихсь дальматик. Забажалось йому того, отже і мусить бути. Він тут паном, а куратори мають мовчати. Але куратори не змовчали, вони сказали, що того всього не треба. О. Курилло знав, що тогдї зробити. Він мав свою партійку, і проти волї кураторів купив, що хотїв. Люди до кураторів: нащо ви купуєте ті непотрібні річи, таж ми еще маємо довг на церкві, треба шанувати гріш церковний! Куратори кажуть, що вони противили ся сему, але о. Курилло на них не зважає. Порішено скликати парохіяльний мітінґ. Люди побачили, що о. Курилло не надає ся на пітсбурську парохію. Вони казали: „Курилло є тимчасовий, а таке виправляє; щож би то було, як би він тут був сталим парохом?!" На мітінґу парохіяльнім мало ся усунути о. Курилла, і мало вибрати ся сталого пароха. Як той мітінґ випав, Вам може звісно. Полїція, прикликана о. Курилом, розігнала людий. Справа пішла до суду.

Зачали ся роздори, сварнї, нарікaня, обмови. Парохіяни стремлять до того, щоб закінчити ту борбу, щоб привернути лад і порядок і єдність поміж людьми. О. Курилло, зібравши коло себе кількох людий, ругає собі з народа і хоче на своїм поставити. Скликано розправу до суду. О. Курилло бачить, що його справа нечиста, далїй годити ся. Каже до людий: „Присягайте, що ви мене не вибрали своїм парохом!" Люди присягають. Він каже: „Ну, не йдїть до суду, я уступлю з парохії". Люди зажадали його резиґнації в судї. О. Курилло сховав хвіст під себе і каже, що резиґнувати не буде. Чисте пекло!

Що тут робити? Хиба що треба повести справу до самого краю, а на облудні слова о. Курилла зважати не можна, бо кождий бачить, що він негідно народом крутить.

Ми не призвичаєні до процесів судових, ми за бідні оплачувати адвокатів, ми би воліли дати ті гроші на яку народну цїль, однак ми не можемо на се позволити, щоби такий Курилло кпив собі з нас, щоби кпив собі з наших прав та водив нас за ніс!

Справа в судї іде дальше. Чи вийде вона на славу нашої гр.-кат. церкви? Піп Курилло знає дуже добре, що між нами місця йому нема. Він знає, що парохом тут він не зістане, він бачить, що нарід є проти него, навіть ті його приклонники кождої хвилї відступлять від него, бож і вони мають серце, і вони належать до народа, а діє ся кривда цїлому народови. Вони самі бачуть, що у попа вони нічим, лиш його наймитами, а тут в Америцї всї однакові — наймитів ту нема!

Отже пощо того крутійства, пощо тої облуди? Чи на славу Божу?... Не почуємо проповіди, лиш лайку та напасти. Чи на се удержуємо церков, щоб розєднувати ся? щоб сварити ся? щоби проклинати ся та процесувати ся? Нарід не хоче Курилла, він і так лиш тимчасовий, пощо йому тут пхати ся?

Чи се така робота епископа, щоби піддержувати роздор по парохіях? Коли ми були потрібні епископови, він був до нас ласкавий і готов був для нас всьо зробити; а коли ми вже йому непотрібні, він копнув нас і не ласкавий навіть відписати на наші многі письма і устні просьби.

О що тут властиво іде? Чи напосів ся епископ і його канонїки відобрати від народа всякі права що до маєтку церковного? Нехай епископ і його попівство памятають о тім, що сего ніколи не докажуть! Наш нарід ніколи на се не пристане! Чим більше будете перти проти народа, тим більше народ виступить проти вас. Будьте переконані, що наш нарід вашій нахабности ніколи не піддасть ся! Ужиєте проти нас сили, то уважайте, що бавите ся з огнем. Може остаточно доберете ся сего, що дістанете церкви, але памятайте, що то будуть пусті церкви, без народа, бо нарід ви розженете.

До чого отже доведе упір і крутарство о Курилла? Чи не лїпше було по доброму і зі славою відійти від нас? Нї, о. Курилло хоче і вже довів до того, що імя його є клятвою на устах його парохіян.

Оттак то будує ся славу Божу в Пітсбурґу.

Парохіяни.

Перебралась мірка.

II.

В 43-ім числї „Свободи" далисьмо загальний начерк сумної історії і стану нашої церкви в Америцї і прийшлисьмо до того переконаня, що всему тому винен наш руський владика С. С. Ортинський. Днесь, коли і в краю в станиславівській дієцезії запанували також сумні відносини, коли епископ Хомишин показав ся крайним сатрапом не тільки для свого духовеньства, але і для народу, ми видимо, що ті оба владики, як Хомишин так і Ортинський, неначе змовили ся, щоби дїлати все противно, як научає віра Христова; видимо, що так як тут, так і там за морем вже перебралась мірка!

Еп. Хомишин довів до того в своїй діявольській злобі, що сьвященик в розпуці кидаєсь на него з ножем, щоби вже раз конець зробити тій підлій і шкідливій злобі, як для церкви так для цїлого народу. Той зьвір в епископській мітрі сплюгавив родинне жите сьвящеників, силує питомців, що-

би висьвячували ся в безженнім стані, називає жінки „сплюваками", вніс межи сьвященство недовіре, управляє шпіонажу на велику скалю, так що тільки доносчики мають у него значінє, а горе тому, хто відважив би ся сказати йому правду в очи! Розділив нарід — заложив нову партію — зневажає всїх щирих робітників і проводирів, заказує читати патріотичні ґазети, вірить в анонімні листи, і вистарчить, щоби хтось зі злости написав лист без нїякого підпису на якого сьвященика, щоби він без доходження тяжко його покарав. До таких нещасливих жертв епископської злоби послїдними часами належав о. Павло Камінський, котрий помимо того, що вже 16 лїт був сьвящеником і вже давно належала єї йому парохія, через анонімний лист був переслїдуваний безпощадно через еп. Хомишина, і так що ані слези ані просьби найсердечнійші не були в силї зворушити тверде епископське серце. І до чого дійшло — батько, видячи, що він разом з дїтьми нараженйи на голодову смерть, видячи переслїдуванє невинних, видячи, що то не епископ, апостол правди, але ложи, що то чоловік без вирозуміня і серця, — кидаєсь з ножем, щоб його забити, а коли епископа захоронили другі сьвященики, вбиває в себе ніж і полила ся невинна кров в палатї епископській яко доказ злоби, ненависти і пімсти того, котрий мав би бути воплоченою любовию і лаґідностию!

А у нас в Америцї, по приході еп. Ортинського діє ся ліпше? Нї і ще раз нї! Єсли діють ся такі річи тепер, коли еп. не має власти, а єсть лише вікарем ґенеральним, то що діяло би ся тогди, коли би він мав абсолютну власть? Придивім ся близше на ті подвиги, о котрих знає мала дитина, а може отворять ся очи незрячим, тим, котрі суть тепер єще слїпим орудієм в руках нашого владики.

Епископ прийшов до Америки, щоби лад завести на поли церковнім, бути проводиром на поли народнім, просьвітнім і економічнім — а тим часом показує ся, що не тілько не поступилисьмо наперед на жаднім поли, але еще епископ старає ся знищити тоє, що було зроблено передтим. Замість пізнати відносини в кождій громаді церковній, замість переконати ся, в чім лежить зло і тоє ало усунути, він перше дбав тілько о запис церков, о катедратікум і понад тоє нїчо більше не видів і записану на себе церков називав Христовою, а незаписану — діявольскою! Йому не ходило о тоє, що неодна церков задовжена, не питав ся, чи люди суть в силї той довг виплатити, не ходило о тоє, що через запис парохія поділить ся на дві або на три части, а тілько старав ся довести свій плян до кінця. Зачав самовільно переносити сьвящеників против волї народу, хотяй на мітінґу духовнім в Ню Йорку кляв ся, що народови дасть автономію, а коли фамілїйний сьвященик просив ласки, щоби його не кривдив і не переносив на гіршу парохію без причини, то той слуга Божий міг так як Хомишин сказати: „А то сьмішно, що ви говорите, що маєте жінку і дїти. Як ви сьміете таке говорити свому владицї? А щож мене обходять ваша жінка і дїти?!" До него вистарчить написати анонімний лист, щоби він так само як Хомишин мстив ся, карав і суспендував без найменчої причини. Тому то обильно сипали ся суспендї: з початку на сьвящеників угорських, а потому на ґалицьких, так що неодного хапалась розпука — як покійний Гумецкий через епископа Ортинського мусїв покинути гр.-кат. віру, а потому в розпуки житє скінчив! Угорських сьвящеників не умів затримати при собі, так, що цїлий сьвіт задивував ся і чужі люди сьміяли ся, що епископ потрафить так тої самої віри сьвящеників дїлити.

Нині на поли церковнім не можемо знайти анї одного факту, котрий би був додатний з дїяльности еп. Орт. Висьвяченє Делїянїса, котрого всї епископи айриські відкинули від себе (а висьвячене його обурило всїх як тут так і в старім краю), принятє бувших дяків до звязи гр.-кат. кліру, креованє малих парохій, процеси, пролив крови — чей не можемо назвати додатною роботою епископа! Перехід на православіє поверх 25.000 вірних, повстанє многих парохій православних, куплене катедри за народний гріш, доми і лоти на семинар, і те все записане на себе, не належить цїлком до додатної сторони в дїяльности епископа! Одним словом, грубо промахнув ся о. Мінїнський, заслужений парох з Minersville, Pa., коли написав, що епископ через свою працю представляє ся нам яко велит, котрому нїхто не дорівнає!

На поли народнім бачимо саму кириню! Бо замість той нарід гуртувати коло себе, замість бути сторожем добра народного, він все розділяє і нищить. Від самого початку виступає ворожо против „Соединенія" і „Общества", членів одної і другої орґанїзації зневажає! Р. Н. Союз, котрий приймив його яко найвисшого достойника, котрий і до краю посилає йому привітну телєґраму з нагоди іменованя його в епископи на Америку, вручає йому грамоту, робить його покровителем — і той „Союз" не довго тїшив ся епископською ласкою! Коли не удало ся загорнути цїлий „Союз" в свої руки, тож треба той „Союз" розбити! Не досить того, що через него повстав новий „Союз", він закладає еще трету орґанїзацію, якусь „Християньску Любов", а скорше назвати би можна „нехристіянську ненависть", щоби тілько пошкодити тому зненавидженому „Союзови", змести з лиця землї кільканайцятьлїтну працю щирих патріотів! Многі дивують ся, що єще до тепер імя такого епископа фіґурує в „Свободї" на першім місци яко покровителя „Союза", коли після статутів член, що против добра орґанїзації виступає, не може бути навіть членом, а не то таким високим достойником, яким єсть покровитель! Хиба той параґраф добрий тільки для хлопа?

Чи інакше робить Хомишин в краю? Називає людий шизматиками, хамами, скотиною, або хрунями — чей також не можна назвати додатною роботою на поли народнім! Чи може зневажуванє людий в своїх органах як „Заокеаньский Руси", або в „Душпастири" причиняє ся до піднесеня справи народної? Нї і еще раз нї! Нарід того дальше терпіти не може!

А що до поля просьвітного і економічного, то аж встид писати! Зібрали ся делєґати на збори просьвітні, наробleно богато шуму, пущено кілька баньок з мила під ніс кождому, вибрано епископа предсїдателем, видурено від братств гроші на виграшку — і на тім конець! Чи треба більше? Чи не досить?

А який дух запанував між сьвященством? Так само як в станиславівській дієцезії. Зникло тоє довіре, яке перше було межи сьвящениками, один другому не вірить, заложено якісь „колїсятка місійні", щоби через них інформовано епископа про кождого сьвященика, а горе тому, котрий би отверто висказав свою гадку, або відважив ся вказати на тоє зло, яке усюди шарпть ся! Такого сьвященика або переносить ся на иншу парохію, або каже єї йому забирати до краю — як невинно потерпів примірний сьвященик о. Хомяк, котрого нарід любив і котрий за короткий час більше зробив в своїй парохії, як всї шамбеляни, декани і совітники на купу!

І до чого то дійде? Чи може такий стан дальше тревати? Як так мало би дальше бути, то певно, що нарід стратить довіре до сьвященства, впаде в розпуку, а тогди не буде відповідати за свої дїла. Хто сїє вітер, той збирає бурю. Так і епископ з своїми дорадниками буде збирати плоди своєї шкідливої працї між руським народом в Америцї, бо мірка вже переповнилась!

Один з многих.

„Страйк" в Ню Йорку.

Декому з читачів прийде мабуть на гадку, що се знов вибух якийсь страйк робітників. Однак сей „Страйк" про який на сїм місци хочу сказати, не був того рода страйком, котрий мав на цїли якусь економічну переміну, але се було аматорське представлене штуки з житя хліборобів в Галичинї під заг. „Страйк". Уладжене воно було заходом членів Братства сьв. Андрея, відділ 66 Р. Н. Союза, дня 22-го жовтня с. р. в Чеській Соколовни під ч. 525 E. 72 Str., в горішній части міста Ню Йорку.

Сьміло можна сказати, що се представлене було для Русинів, проживаючих в горі міста — ранною зорею, бо се була перша вистава, яку українська громада бачила в тій части міста. Сам вибір штуки заслугує на признанє, бо зміст її є вельми аґітаційним оружієм супроти всяких москвофільських перевертнів, котрі якраз мають свій оседок в горішній части Ню Йорку, живучи всуміш з нашими людьми. Вистава сеї штуки приносить подвійну користь, бо з одної сторони з'ображує перед очима тутешних заточенців положенє наших хліборобів в старім краю, де всякі пявки шляхоцькі і старостинські побережники, як коршмар, економ і жандарм закидують свої сїти по селах, щоб лиш знищити заходи тих людий, котрі стремлять до визволу селян з шляхоцького ярма і з жидівських кігтів. З другої-ж сторони ся штука почує, що просьвітою і солїдарностию можна позбутись всяких деришкірів і баламутників, та здобути собі кращу долю.

Злишно було би розписувати ся тут про подрібний зміст сеї штуки, бо вона є уже доволї знана ширшому загалови. Належить однак піднести заслуги тих людий, котрі зрозуміли потребу уладженя представленя в тій части міста і віддали свою безінтересовну працю для добра загалу, як і згаданого Братства.

Само представленє було заповіджене на 3-ту годину пополудни, однак задля певних, незалежних від аранжерів представленя перепон, воно розпочалось доперва о год. 5-ій. Щастєм, що через цїлий той, нетерпеливо вижиданий час, приґравала знаменита орхестра п. Смоленського прегарні руські композиції.

Відогране сеї штуки випало як найлїпше. Як мужеські так і жіночі ролї спочивали в руках аматорів, котрі з'уміли віддати їх у властивім сьвітлї, приковуючи слухачів до живої акції, яка велась між селянами-читальниками, коршмарем, його наймитом, жандармом, економом і реєнтим-москвофілом. Беручи під оцїнку гру поодиноких аматорів, то найлїпше віддані були слїдуючі ролї: Мошка-коршмаря, котру відограв п. П. Зятик, викликуючи гучні сьміхи своїми вдачними рухами; роля Івана, жидівського попихача, котру відограв п. І. Буґера цїлком поправно; ролї економа і Семена, академика, відограв п. П. Вільховий з повним зрозумінєм, мимо трудностий, що обі ролї суть відмінного характеру; роля жандарма, сего пострaху наших сїл, була відограна п. І. Гіжовським зовсім добре; ролю реєнтого віддав п. В. Глют без найменшого закиду. Неменше добре випали другі помені ролї, як Василя (відограв п. І. Гаран), Николи (від. п. С. Корінь), Маґія (від. п. П. Філь). На похвалу заслугують два молоді школярі: Павлуньо (К. Вирескля) і Юрко (п. М. Партко), позаяк своєю живою грою незвичайно подобались усїм присутним. Жіночі ролї у тій штуцї суть невеликі, однак гарно відограли їх п-ї А. Соболевська (Василиха), п. З. Дичко (Настуня) і п. М. Пиртко (подруга Настунї).

Гарно також відсьпівано кілька пісень під дириґентурою нюйорського дякоучителя п. Климкова.

Із усего було видко, що режісер п. І. Буґера як і самі аматори доложили немало працї, щоб се перше представленє вийшло як найкраще. І дійсно, належить ся їм за се велике признанє, бо своєю щирою працею принесли Братству сьв. Андрея честь і славу.

Гість.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa

Предсїдатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсїдателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсїдатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2003 КВІТ $1000.00
на тисячу долярів, котрі п. Анна Ґутер отримала як посмертну запомогу по мужу Йосифі з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Маганой Плейн, Па. 15. жовт. 1911.
Анна Ґутер.
Свідки:
Ст. Рябуз,
В. Кроляк.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 28.
Юліян Муха, предс.
Іван Криба, секр.

Ч. 2005 КВІТ $25.00
на двайцять пять долярів, котрі місц. Уряд. отримав як похор. кошти по Йосифі Левацькім з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Гомер Сіті, Па. 16. жовтня 1911.
За братство
Вознесеня Ісуса Христа.
Свідки:
Маф. Адамович.
Петро Яворський.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 19.
Гр. Торбяк, предс.
Сем. Пастерняк, секр

Ч 2010 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Іван Буґера отримав як посмертну запомогу по женї Марії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Ню Йорк, Н. Й. 6. жовтня 1911.
Іван Буґера.
Свідки:
М. Літіновський
Ст. Чіснок.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америцї. Від. 204.
Йосиф Хомів, предс.
Іван Жовнір, секр.

Ч. 2012 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Іван Срока отримав як посмертну запомогу по женї Марії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Філядельфія, Па. 5. жовтня 1911.
Іван Срока.
Свідки:
о. Захар Орун.
Няк. Филипчук.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 239.
Іван Ворошович, предс.
Т. Грицей, секр.

Ч. 2016 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Іван Бейба отримав як надзвичайну запомогу за утрату ноги з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Деслодж, Мо. 4. жовтня 1911.
І. Бейба.
Свідки:
Ю. Ольховий.
В. Потайко.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 225.
Ів. Якимів, предс.
В. Постойко, секр.

Ч. 2028 КВІТ $183.30
на сто вісімдесять три доляри і трийцять центів, котрі п. Анна Марчак отримала як посмертну запомову по мужу Василю з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Сімпсон, Па. 14. жовтня 1911.
Анна Марчак.
Свідки:
Дм. Єдинак,
М. Онуфрак.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 43.
Мих. Онуфрак, предс.
Ілько Ґарбера, секр.

Ч. 2029 КВІТ $150.00
на сто пятьдесять долярів, котрі місц. Уряд отримав як похор. кошти по Василю Марчак на з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Сімпсон, Па. 14. жовтня 1911.
Анна Марчак.
Свідки:
Дм. Єдинак,
Мих. Онуфрак.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 43.
Мих. Онуфрак, предс.
Ілько Ґарбера, секр.

Ч. 2033 КВІТ $50.00
на пятьдесять долярів, котрі п. Іван Лянґер отримав як надзвичайну запомогу (ухв. річним засід.) з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Ню Йорк, Н. Й. 1911.
Іван Лянґер.
Свідки:
Іван Бобецкий,
Іван Палескій.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Від. 69.
Т. Тарнавський, предс.
Амбросій Титла, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Ню Александрія, Па. Братство сьв. Петра і Павла, від. 82, повідомляє своїх членів, що мітинґи братські відбувають ся кождого місяця в першу недїлю по 15-тім. Єсли недїля випаде на 15-го, то в тую недїлю відбуде ся мітинґ. Мітинґ бр. зачинаєсь о год. 2-гій по пол. Члени, котрі прийдуть по розпочатю мітинґу, будуть уважані за неприсутних і яко такі заплатять по 50 ц. кари. Дальше повідомляємо всіх членів, що член єсли буде мати хотьби 10 ц. понад один розмет довгу, буде суспендований. Сих пунктів будемо остро перестерігати. — С. Маркевич пр., І. Лупів секр.

Рочестер, Н. Й., Братство сьв. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що річний мітинґ відбуде ся в недїлю, дня 19-го листопада с. р. точно о годині 1-ій по пол. в парохіяльній гали. На порядку дневнім: справозданє касове з цілого року, вибір нового уряду на слїдуючий рік, і инші важні справи. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. Неявивший ся член заплатить 50 цт., а урядник 1 доляра кари. — І. Пастущин, пр., Н. Кучний, кас., В. Луципин, секр.

Вестмореланд Сіті, Па., Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 41, повідомляє всїх своїх членів, що річний мітинґ відбуде ся дня 12-го падолиста. Початок точно о годині 3-ій по пол.; вибір нового уряду на слїдуючий рік та справозданя. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї стратять всї права і зістануть суспендовані. Неявивший ся член заплатить 25 цнт., а урядник 50 цнт. кари. — Теодор Глива, пр. і заступ. секр.

Бреслав, Па. Братство сьв. Ап. Андрея, від. 30, взиває всїх своїх членів, щоби явили ся на місячний мітинґ дня 12-го с. м., понеже суть дуже важні справи до полагодженя; початок о другій годині по полудни. Котрий член не прийде на означений час, заплатить кару 25 цт., а урядник 50 цт. — О. Леньо предс., П. Леньо секр.

Дравсбурґ, Па. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 297, подає до відомости своїм членам, що річний мітинґ відбуде ся в недїлю, 12. листопада с. р. о 2-ій годині по пол. На тім мітинґу має ся явити кождий член і членкиня; наступить вибір нового уряду і обрахунок каси з цїлого року. Буде приниматн ся нових членів після статута так до Братства як і Р. Н. Союза. Член, котрий не явить ся на тім мітинґу, підпаде карі від 50 цт. до 1 доляра. Буде збирати ся на фану, за шапки і за відзнаки. — І. Хохла, кас., А. Семенюк, секр.

Детроіт, Міч. Братство сьв. Івана Хрестителя, від. 292, повідомляє всїх своїх членів і членкинь, що мітинґ відбуде ся в другу недїлю по першім, т. є. 12-го листопада с. р. о 1-шій год. по полудни. Неявивший ся член чи членкиня заплатить ҁару. — Іван Салаґуб, предс.; Антін Курило, кас.; Михайло Козелко, секр.

Ню Йорк, Н. Й. Тов. „Просьвіта" від. 204, повідомляє всїх своїх членів, що місячний мітинґ відбуде ся в суботу дня 11-го листопада с. р. під ч. 117 Ave A. На тім мітинґу будемо приниматн членів до Тов. „Просьвіта" без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить 50 ц. кари, а урядник 1 доляра. — Йосиф Хомів, предс.; Іван Жовнір, секр.

Ню Йорк, Н. Й. Руське Тов. „Тисьменица", від. 144, подає до відома всїм своїм членам, що звичайний мітинґ відбуде ся дня 11-го падолиста с. р. Кождий член і членкиня мусять явити ся і вирівнати свої залеглости. Будемо принимати нових членів до Товариства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. — К. Подлуський, предс.; Й. Іванкевич, кас.; А. Зубрицький, секр., 159 E. 4. St., N. Y.

Представленя, Концерти і Балї.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Позір! Родимцї! Руське Товариство Тисьменица в Ню Йорку, від. Р. Н. Союза 144, устроює дня 18-го падолиста с. р. пятьлітний ювилей свого істнованя в Henington Hall, під ч. 214—216 друга улиця, Avenue B. Початок о 7-мій год. вечер. Вступ від особи 25 цнт. Запрошуємо всїх нюйорських Братів і Сестер. Прибудьте, а не пожалуєте! Часть чистого доходу призначена на Український Народний Дім в Ню Йорку. За добру забаву ручить Балевий Комітет. — К. Подлуський, предс.; Й. Іванкевич, кас.; А. Зубрицький, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. В суботу, дня 11-го с. м. відбуде ся в гали „Просьвіта", на 7-ій вул. S. S. заходом читальні ім. М. Шашкевича, великий баль. Початок о год. 4-ій по пол. Вступ для мужчин 50 цнт., для женщин 25 цнт. Всїх патріотів з міста і околиці запрошує ся сердечно. За добру забаву ручить — Читальняний Комітет.

ЧІКАҐО, ІЛЛ. Заходом Бр. Пр. Богородиці, від Р. Н. С. 259, відбуде ся в недїлю дня 12-го падолиста с. р. в гали Косцюшко при 48-ій улици & 1756 W. Wood St. Великий Річний Баль і Концерт в честь Маркіяна Шашкевича. — Вступ від особи 25 центів. Початок о год. 2.30 пополудни. Всїх місцевих і околичних Родимців, а особливо всї сусїдні Братства щиро запрошує — Комітет.

КАЛЄНДАР.

ПАДОЛИСТ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
9	Четвер	Нестора муч.
10	Пятн.	† Параскеви
11	Субота	Анастазії
12	Неділя	Зиновія і Зин.
13	Понед.	Стахія, Нарк.
14	Вівтор.	Косми і Даміяна
15	Середа	Акиндина

НОВИНКИ.

¶ **З парляментарної діяльности галицько-українських послів.** На днї 18-го жовтня явила ся президия укр. парляментарного клюбу на запрошенє бар. Ґавча у президента мінїстрів на конференцію в справі порозуміня ся що до дальшого становиска Русинів зглядом правительства. Наші посли заявили, що вони не згодять ся на дальше накладанє тягарів на укр. нарід, позаяк сей нарід за грубі оплачувані податки не має нїчого від правительства. На жаданє президента мінїстрів посли предложили такі найконечнїйші домаганя укр. народу: 1) основанє укр. університету у Львові; 2) увільненє укр. академиків, засуджених львівським судом за події з 1-го липня м. р., яких рекурс відкинув недавно трибунал; 3) вимушенє на гал. соймі переведеня соймової виборчої реформи. На сї домаганя укр. послів бар. Ґавч не сказав нїчого; видко однак, що австрійське правительство не хотїло чи не могло згодити ся навіть і на ті мінїмальні жаданя укр. народу, бо як довідуємо ся з телеґрамів, мінїстерство бар. Ґавча зрезиґнувало. В виду того, що австр. правительство нехтує усї, хочби найменчі домаганя укр. люду в Галичині, наш парляментарний клюб порішив вести як найострійшу опозицію проти правительства як в парляменті, так і у львівськім соймі.

При виборі президий парляментарних комісий вибрано з українських послів слїдуючих: головою податкової комісії пос. д-ра Костя Левицького; одним із заступників голови: в буджетовій комісії є пос. Микола Василько, в національній комісії пос. Юліян Романчук, в комісії для спільного обезпеченя пос. д-р Теофіль Окуневський, в желїзничій комісії пос. д-р Степан Смаль-Стоцький, в комісії для хлїборобських справ пос. д-р Евген Олесницький; пос. Ілію Семаку вибрано одним із секретарів комісії для державних функціонарів. (x)

¶ **О голову епископа Хомишина.** Як доносять краєві часописи, на засїданю австр. парляменту дня 20-го жовтня вніс посол Брайтер і товариші інтерпеляцію до мінїстра віроісповідань і просьвіти, ґрафа Штірка, в справі замаху на станїславівського епископа, Хомишина. Посол Брайтер представив невинисливі відносини в станїславівській гр.-катол. епархії, та описавши звісний випадок замаху на еп. Хомишина, запитав мінїстра, чи він схоче прослїдити отсю подію і поробити відповідні заходи, аби епископа Хомишина, як негідного того достоїнства, усунено з владичого престола. (x)

¶ **Димісія австрійського кабінету.** Австрійський кабінет бар. Ґавча, який животів несповна 4 місяці, належить вже до історії. Барон Ґавч не був в силї сотворити в віденськім парляменті правительственої більшости і тому з усїми мінїстрами подав ся на днї 1-го с. м. до димісії. Цїсар приняв резиґнацію кабінету і сейчас на спеціяльній авдієнції поручив дотеперішньому мінїстрови просьвіти, ґрафови Штіркови сконструованє нового мінїстерства. (x)

¶ **Парада американської фльоти на ріці Гудзон.** Кількасоттисячна товпа цікавих Нюйорчан залягла 1-го с. м. оба береги „американського Рену", ріки Гудзону, щоб оглянути горду армаду, зложену з 102 воєнних американських кораблів, яка від трьох днів станула на якорі в нюйорській пристани. Ледви засвитало, як два могучі рефлєктори кинули снопи сьвітла на „Монумент жовнїрів і матрозів", який стоїть над рікою, при 89-ій вулици. Б сю мить на велитенськім машті, що підносить ся коло монументу, розвинено амер. прапор. Хвилина гробової мовчанки. І нараз, наче на знак чародійної палички, з соток тисяч грудий мужчин, жінок і дїтий загремів національний гимн і покотив ся по филях ріки, до сїрих колосів, які наче у відповідь, засіяли маґічним сьвітлом мілїонів електричних лямпок.

По сїй зворушуючій сценї почав інспекцію згромадженої фльоти, тутешний мінїстер війни, Джордж фон Л. Маєр. Інспекція почала ся візитою команданта фльоти, адмірала Остергавза та всїх висших офіцерів, зложеною мінїстрови війни на президентськім яхтї „Mayflower". По короткій візиті офіцери повернули до своїх кораблів, а по хвилинї відбило від яхту довге судно, на якім мінїстер підїхав до першого з ряду воєнного корабля, Коннектікут, на якім находив ся адмірал. Музика заграла, а з горла 19 канонів загреміла витальна сальва. По хвилинї мінїстер рушив у дальшу путь, і по черзї, кождий з дріднавтів і панцирників витав його сальвою з 19 вистрілів. В тій дорозї від панцирника до панцирника, ескортувало мінїстра шість кружляків. По скінченім перегляді, мінїстер висловив ся з найбільшою похвалою як для офіцерів фльоти, так і для залоги. Між иншим сказав: „Переведена протягом 30-ти днїв повна мобілїзація нашої фльоти, дала наглядний доказ, що вона є готова до бою на кождий поклик. Заразом показало ся, що число залоги не є вистарчаюче. І тому я зажадав дозволу побільшеня залоги нашої атлантійської фльоти о 2000 мужа.

Отсей перегляд американської фльоти мав показати тутешним горожанам величавий зріст сили Зл. Держав на мори. Послїдний, подібний теперішньому, перегляд відбув ся в 1892-ім роцї. Днесь амер. фльота на Атлянтійськім океанї числить 24 панцирників першої кляси, з поміж яких 6 належить до найбільших кораблів на сьвітї, та около 100 воєнних кораблів всякого иншого типу.

Друга часть паради відбула ся день опісля. Се приїхав президент Тафт на інспекцію фльоти. Пару минут перед 10-ою годиною на яхтї „Mayflower" розвинено президентський прапор і сейчас перший з панцирників повитав зверхника краю сальвою з 21 вистрілів. Повитальні стріли підхопили дальші кораблї, і нараз ріка Гудзон, на просторони 27 миль залунала громами гармат. Коли дими вистрілів розвіяли ся, президент віймов на адміральський панцирник, на якім забавив кілька минут. А потім рушив вздовж цїлої довжезної лїнії панцирників, усюди витаний з принaлежними почестями. Ся обізьдка паровою баркою тревала повних дві години.

Точно о год. пів до четвертої по полудни труба з адміральського панцирника, Коннектікут дала знак, аби величава армада рушала з гостинних вод Гудзону у свояси. Сейчас усї кораблї прибрали ся у казочний ґалєвий стрій з прапорів і фльота повагом рушила до виїзду з порту. Розпочала ся дефіляда перед яхтом президента. Кождий панцирник, переливаючи попри „Mayflower", ще раз салютував 21 гарматними вистрілами. Коло години пів до пятої дефіляда скінчила ся і кождий з кораблів поплив у свою путь. І там, до протягом двох тижнїв гордо пишали ся желїзні великани воєнної фльоти „вуйка Сема", там днесь лишила ся пустка та лиш вітер гонить филю за филею. (x)

¶ **Перегляд амер. фльоти на заході.** Такий самий перегляд фльоти, як у Ню Йорку, відбув ся на західнім побережу Злучених Держав, в порті Лос Анджелес, Кал. Дня 2 го с. м. адмірал Томас, серед гуку гармат, перевів інспекцію на 24-ох панцирниках і двох підводних судках американської воєнної фльоти, що повнить службу на Тихім океанї. Парада відбула ся на повнім мори, недалеко порту, і стягнула тисячі цікавих, які приглядали ся їй з численних спацерових пароходів. (x)

¶ **Т. Рузвельт має процес о „libel" (прасовий злочин).** Ґубернатор стейту Масс., Фос поручив судіям присяглим з Бостону виточити пресовий процес Т. Рузвельтови, позаяк він, як редактор „Outlook", помістив у нїм деякі уваги з тутешного політичного житя, які після гадки Фоса колїдують з карним законом. (x)

¶ **Перший сніг.** Нюйорчани мали нагоду оглядати 2-го с. м. перші платки снїгу сеї зими. Правда, вони падали дуже рідко і то не довгий час, але все таки доскульно заповіли сей дарунок, який на крилах вітрів летить до нас із „вестів". Як подає вашінґтонська обсерваторія, зимна струя воздуху обняла всї східні стейти та розтягнула ся на полудни аж по Тексас і Фльориду. В стейтї Мінесота послїдними ночами реєстровано 28 степенів зимна. В північній Індіянї і полудневім Мічіґен снїг покрив землю верствою 18 цалів грубою. Яблока і грушки, не зібрані ще з дерев, померзли і шкоди обчисляють на мілїони. (x)

¶ **Стрілецький сезон.** Серед вереску собак та радісних окликів німродів почав ся в многих стейтах з днем 1-го с. м. сезон польованя. Узброєні стрільбами а також і необхідними фляшочками алькоголю, рушили стрільцї у гори, ліси і дебри, щоб виповісти криваву війну львам... перепрашаємо, кріликам, куропатвам та иншій кровожаднїй дичинї, що лишила ся ще по наших пралїсах. Та хоч як невинною і на позір зовсїм не небезпечною забавкою являє ся полюванє по наших лїсах, а все таки два перші днї принесли вже декілька жертв в людях; в стейтї Ню Джерзі зараз першого дня якийсь „добрий" стрілець постріляв на смерть чотирох своїх товаришів, а знова в околицях Пітсбурґа 9 стрільців вернуло домів місто з заяцями, зі шротом у власних ногах і тварях. (x)

¶ **50 лїт вязницї за пірванє дитини.** Минувшого року у Ню Йорку наробило великого гамору пірванє трилїтного хлопчика італїйського лїкаря, д-ра Шімеко. Бандит, 24-лїтний Італїєць Мічеллї, придержав хлопця у себе 57 днїв, стараючи ся тимчасом вимусити від родичів значний окуп. Родичі сей окуп зложили і хлопчина повернув до них. Полїція однак вислїдила рабівника, і онодї нюйорський суд засудив його на 50 лїт вязницї. Є се найвисша кара, допускаєма за такий злочин після теперішного, нового права. (x)

¶ **Італїйсько-турецька війна.** Війна поміж Італїєю та Туреччиною о Триполїс скінчила свою дотеперішню оперетковість та прибрала характер справжньої, кривавої війни двох націй, з яких одна виступає з жорстокостю грабителів, а друга боронить ся з розпукою. І як ми уже перед місяцем се передвиджували, так і стало ся. Доки Італїйцї стріляли із своїх воєнних кораблів та бомбардували турецькі укріпленя, доти „побіда" йшла в слїд за їх прапорами. І вони легкою рукою заняли столицю Триполїс та висадили тут кількадесять тисяч сухопутного війська. Прийшла черга заняти нутро краю, замешкале фанатичними Арабами. І тут оперетковість скінчила ся і нараз станула перед очима криваво жорстока дійсність. Першу пробу Італїйців посунути свої війська у глубину краю Турки враз з своїми союзниками, Арабами, криваво відбили. 300 італїйських берсаґлієрів лягло трупом, 700 зістало ранених. По кількох удачних битвах Турки набрали сьмілости, і виступили зачіпно проти грабіжників. Минувшого тижня вони заатакували Італїйців в самій столици і по кривавім бою відібрали Італїйцям до сеї пори 8 фортів, що окружають місто Триполїс; Італїйцям лишила ся кромі кількох надберехних фортів, сама середина міста. Про фанатизм і завзятє Арабів найлїпше може сьвідчити ся обставина, що вони в занятих фортах позвязували себе взаїмно за ноги ременями, присягаючи урочисто, що Італїйцї лиш по їх трупах війдуть до тих фортів. „Хоробрі" італїйські війська, за всї дотеперішні неудачі у поли пімстили ся криваво на — жінках і дїтях. Як описують анґлїйські кореспонденти, Італїйцї з варварською дикостю кинули ся в містї на всїх і вся, і уладили страшну різню, не щадячи нї немовлят, нї жінок, нї старців. Ся дикість італїйських салдатів обурила весь сьвіт. Турки тимчасом проклямували „сьвяту війну", і їх військо зросло до 60.000 людий, йдучих з фанатичною погордою на смерть за свою вітчину. І Італїя зрозуміла небезпеченьство, зрозуміла, що з початку так легка побіда буде її коштувати ще много крови і гроша. І вона з найбільшим поспіхом мобілїзує свої війська і посилає в Триполїс, так, що з кінцем сего місяця має там мати 100.000-ну армію. Чи вистане однак Італїї і гроша на веденє війни, яка, як виглядає, потягне ще довго, не знати. До сеї пори Італїя видала вже 500 мілїонів лїрів, а се допера початок. (x)

¶ **Революція в Хінах.** Під пору необмеженим паном житя і смерти в Хінах є бувший канцлер, Ян-Ші-Кай, якого перед трьома роками пануюча династія обдерла з усїх титулів та почестий, і вислала на вигнанє. Коли в наслїдок теперішної революції в Хінах пануюча династія найшла ся над берегом пропасти, пригадано собі чоловіка, який одинокий є спосібний желїзною рукою взяти керму держави і завести лад у хаосї. І йому віддано у руки необмежену власть, так, що тепер не хінський цїсар, але він приказує соткам мілїонів горожан хінської імперії. І він заявив, що за всяку цїну приверне мир. Командантам державних війск одержали від нього приказ, застановити усї неприятельські кроки супроти повстанців. Він хоче війти в переговори з президентом щойно проклямованої хінської републики і особисто порозуміти ся з ним що до точок мира. І правдоподібно хінське правительство цїною признаня провідникам революції високих урядів та безглядного згодженя ся на всї їх домаганя, виратує ся від цїлковитого упадку. (x)

E217

Без праці

(Казка Івана Франка)

(Дальше.)

— Едю! — з виразом тяжкого докору скрикнула Ніна.

— Е, що там бавити ся чутливими витребеньками, — грубо відказав Едвін. — Адже-ж ви, пані, знаєте, що я голий, зруйнований. А той проклятий перстінь, котрий ви казали мінї зняти з пальця свойого братчика, отсе, як бачу, знов прикрашує той самий палець. А в тій самій хвилї, коли щез перстїнь, щезли також, як ви, пані, знаєте, всї ваші скарби і клейноти, навіть повіз і конї. Остало ся нам тілько те, що я вчора не програв в карти, а сего було дуже не богато, ледво вистарчило на те, щоби заплатити за вечерю і нічліг, та винаняти ось ту препишну ляндару, на котрій я вже розтряс собі всї кости. І як-же ви, пані, виображуєте собі нашу дальшу подорож, нашу будущину? Мої дохідні жерела зовсім вичерпані, ви, пані, маєте тілько скарбів, що турецький сьвятий, заробити собі також не потрафите...

— Буду заробляти, Едю! Переможу сама себе! Буду робити все, щоби тілько не бути для тебе тягаром, лиш не відтручуй мене! Я тебе люблю, Едю, а до него не хочу вертати.

—Ніно! — скрикнув Іван, до глибини душі зворушений сею сценою. — Рвеш ся від мене, як від свого найтяжшого ворога! А прецінь-же досить було одного твойого слова, щоб я вступив ся тобі з перед очей. Ти полюбила сего пана —я не хочу стояти тобі на заваді. Будьте щасливі! Радо я доломіг-би вам, коли-б се було в моїй силї, але тепер бачиш і сама, що все, що дає мій перстїнь, дає тілько для мене; в руках інших людей усе те щезає. Так бувайте-ж здорові обоє! Сідайте на мойого фіякра, він заплачений і не щезне під вами так як четверня. А я собі піду.

— А куди-ж ти підеш? — запитала Ніна, троха привстидана і зворушена його мовою, бачучи, що він зліз з фіякра.

— Піду до дому, — сказав Іван. — Бувайте здорові!

І заким Едвін і Ніна встигли ще сїсти на фіякра, Іван щез їм з перед очей.

XVIII.

Яким способом се стало ся, сего Іван не тямив. Мабуть якесь таємне, йому самому, невідоме бажанє кермувало в тій хвилї чудодійною силою його перстеня. Досить, що в найблизшій хвилї по розстаню з Ніною він найшов ся в тім містї, з котрого колись вирушив у сьвіт повний рожевих надій і могучих бажань, найшов ся перед пишним палацом князя Довгорукого. Не дуже то пишний вид являв тепер той палац. Пусто довкола, анї душі живої. На брамі, на дверех, навіть декуди на вікнах поперек хрусталевих шиб понаклиювані були величезні, друковані, червоні, сині та жовті папері.

— Що се таке? Чума тут вибухла? Чи може яка нечиста сила закляла сю халабуду? — думав Іван, прохожуючи ся доріжками довкола будинків.

— А гей, хло! — крикнув на него з боку якийсь грубий голос. — А ти що за один? Що ту робиш?

Іван озирнув ся — і перехристив ся. Ну, Богу дякувати, що хоч одна жива душа вириекала ся! Він пізнав старого вусатого вартівника, що стеріг князївського парку.

— Здорові були, Бантромію! — скрикнув радісно, підходячи до старого. — Що-ж то, не пізнаєте мене? Я Іван, князївський візник, той, що його недавно приняли.

— Той, що з князем за границю поїхав? — спитав чудуючи ся Бантромій.

— Той самий.

— А який-же дїдько приніс тебе сюди? Чи може й князь приїхав?

— Нї, Бантромію, я сам приїхав, верхом на палици.

— Ну, а князь? Де він? Що з ним?

— Не знаю.

— Не знаєш? Адже-ж він не нинізавтра має тут бути.

— Так? А то чого?

— Як то чого? Хіба-ж ти нічого не бачиш?

І він виняв з кишені такий самий папір, як ті, що були поналїплювані скрізь на палацу.

— Бачити я бачу, ще, Богу дякувати, не заступило мінї очей. Але що значать сї цидули — бігме не знаю.

— Се, небоже, квітки, і значать вони, що нашому князеви з його князївства остало ся як раз тілько, як сей папір варт.

— А богато-ж він варт?

Бантромій тілько посвистав, зімняв папір у жмени і зробив ним такий рух, що Іван, хоч і який неписьменний, відразу зрозумів його значінє.

— Он воно як! Ну, але що-ж се за папір і що на нїм написано?

— Написано на нїм, небоже Іване, що від нині за тиждень має відбути ся ліцітація і продаж отсего палацу і парку і всїх князївських добрів тому, „хто да венци“.

— О, о, о! — дивував ся Іван. — Так як найпростійшого хлопа.

— А що-ж, небоже, право для всїх одно, і довг для всїх довгий, а віддай короткий.

— Ну, а є вже купцї на ті маєтности?

— Го, го, чому-ж би не було! Але кажуть, що ніхто нічого не дістане, бо барон — там якийсь жидюга, проста пявка людська, за барона обібрав ся — так той барон, кажуть, все вже в кишени має. Навіть до ліцітації ніхто супроти него не виступить. Цїлий тиждень уже ту крутить ся, запопадає в судї, межи жидами—ади, се він наш палац так казав обмаїти! Порядкує вже тут, як у своїм власнім. Усю двірню понаганяв, щоби не годувати дармоїдів, тілько мене одного лишив як на памятку, тай-то мабуть швидко прийде ся й мінї на старі літа плентати ся в сьвіт по за очи. Швидко ту, небоже, не чути буде людського слова, а все тілько жидівське шваркотанє.

— Так барон тут є? — скрикнув Іван.

— А вже-ж, що не де. Волочив ся з князем, волочив ся по за границями, поки знего не виссав усїх соків, а тепер щось там межи ними випало, чую — посварили ся із-за панни, та й отсе наш барон злетів сюди, як крук на стерво.

— І нікого нема, хто-би його зігнав з того стерва?

— Його? Барона? Снить ся тобі, небоже! Він сила! У него гроші. Як-би ти бачив, як тут усї припадають коло него!

В тій хвилї Бантромій нараз мов сполошив ся з місця і полетів кудись, так полетів, що Іван не думав навіть, щоби в його старих ногах було ще тілько сили.

— Що се з моїм старим стало ся? — подумав Іван, і слїдив за ним очима, поки не побачив на кінци алеї якоїсь чорної плями, довкола котрої лїтало щось мов золота, блискуча муха. Іван швидко пізнав сю пляму. Се був барон, котрий ідучи по парку, махав елеґантскою паличкою з золотою галкою на кінци. Старий Бантромій добігши до него задиханий, став перед ним смирно, як ніколи не ставав перед князем і відповідаючи на якісь баронові запитаня, за кождим словом кланяв ся низенько, мов складаний ножик.

— Агій! — подумав собі Іван, плюнув і скрутив у бокову доріжку, щоби не стрічати ся з бароном. По хвили прийшов Бантромій, завстиданий і радісний заразом.

— Ти, небоже, не дуже з мене сьмій ся, — сказав він обтираючи собі уста і розгладжуючи довжезні вуси. — Не гонірно то так надскакувати перед такою жабою, як барон, то правда, але що-ж зробиш, коли він сила. А при тім іще, небоже, чоловік і спекулює по троха. Видиш, що баронови се подобає ся, що він по кождій такій розмові ні за се ні за те червінця в руку тиць, ну, то й думаєш собі: що мінї шкодить спину погнути? Вона не зломить ся, а червінець, небоже, на старі літа найліпша підпора.

— Ну, але що-ж вам таке наговорив ясневельможний пан барон? — спитав Іван, оминаючи дразливу розмову

— О, нині барон був дуже ласкавий і веселий. Казав, що дістав із за границї якусь дуже радісну телеґраму, що зараз їде туди і не верне аж в день ліцітації, і здав на мене надзір над усім отсим добром.

— Так коло вас можна тут буде й мінї притулити ся? — спитав Іван.

— Тули ся, небоже! Хоч у князевім ліжку спи, але тілько до ліцітації. Потому вже не моя воля. Потому може я тебе проситиму, щоб ти мене де при собі притулив.

— Добре! — скрикнув весело Іван. — Беру вас за слово. Потому я вас притулю!

Жалісливо всьміхнув ся Бантромій, потрясаючи Івановою рукою.

— Будемо мабуть оба тулити ся так, як два голі у одній дїравій сорочцї. Ну, але ти певно голоден, може-би тебе чим погостити? Знаєш що, небоже? Ходїмо до княжої пивниці, там у мене в однім закуточку є дещо троха приховано, то побалакаємо не з сухими горлами.

(Дальше буде).

ВИКАЗ ЖЕРТВ НА „УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ“ В НЮ ЙОРКУ.

В 42-ім числї „Свободи“ оголошено:	$411.42
Ню Йорк. На хрестинах у І. Крета зібрав В. Кретів, член тов. „Просьвіти“	1.25
Д. Гирик 50 ц.; І. Біндера, О. Ткачук по 25 ц.; разом	1.00
На весїлю у І. Пацорка, зібрали Й. Хомів і І. Жовнїр члени тов. „Просьвіти“	1.90
На хрестинах у В. Цїмбали, зібрав І. Кушнїр, член тов. „Просьвіти“	50
Григорій Кладек	1.00
Разом	$417.07
(Розхід) кореспонденція	1.23
Остає	$415.84

Дальші жертви просить ся присилати на руки касієра: С. Чосник, 96 Ave A., New York, N. Y.

За Комітет:

Яків Корнат, предс.,
Стефан Чосник, кас.,
Іван Матейко, секр. фін.

СИСТЕМА ТРІЙОК.

Григорій Кладек зложив $1.00 і кличе: Ів. Кендзєрського і С. Охніцкого.

А. Бучак дав $1.00 і кличе: Саву Яремчука і Івана Ганачівського.

Позір!

усї ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усїх тих Вп. Родимців, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешканя, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи“ після подалого понизше взірця:

Член відділу Р. Н. Союза ч... ....

Імя і назвиско моє звучить ....

....

Моя стара адреса звучить ....

....

Прошу посилати „Свободу“ на нову адресу, яка звучить ....

....

Просимо затямити собі сей взірець і після того взірця зміняти, в разі потреби, свою адресу.

SVOBODA
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

ВІД РУСЬКОГО ТОВ. ПЕДАГОГІЧНОГО У ЛЬВОВІ.

На цїли Р. Т. П. за місяць вересень зложили слїдуючі добродії в коронах:

Мацях В., Требінє 1, Ю. Яськів, Требінє 1, А. Наконечний, Сєрме 1, Н. Карпів, Требінє 3, Я. Савчук, Мисляховець 1, Я. Семчишин, Мисляховець 1, П. Пугач, Щакова 1, І. Вінарчик, Щакова 1, А. Шийка, Щакова 1, о. Тарасович, Мости вел. 1, о. К. Курпяк, Карлів 1, о. Йосиф Шанковський, Чаниж 2, М. Остерманівна, Галич 2, С. Маскула, Ясло 2, Он. Смолявський, Кашів 1, Ів. Сїневич, Ясло 5, П. Ришкова, Дошна 5, Йос. Бздура, Сидорів 1, П. Вудяк, Голови 0·90, Ів. Майковський, Сярата 4, Кипр. Ясеницький, Балигород 4, Зубрицький Теод., Львів 10, Федорович М., Ст. Самбір (з фестину) 19, А. Куликовський, Буда (зб.) 1, о. Вол. Паук, Саджава 5, Ігн. Дутка, Завадка 5·50, Телїшевська, Бібрка 3, М. Бучацький, Львів (зб. в Днїстрі) 2, П. Сабара, Нове-місто 20, Т. Ревакович, Львів, дар запису довжного 100, о. С. Шпіцер, Хмелиска, запис довжний 100, П. Михайлів, Купче, запис довжний 100, К. Павлюк, Скопівка 1, Д-р Сушко, Львів 10.

З днем 1. вересня завело Тов. у себе звичай, що при виплатах жадає остемпльовуваня рахунків і квітів марками Руського Тов. Педаґ. після державної скалї стемплевої. Вислїд за вересень був дуже гарний. За виплати лиш в центральній канцелярії побрало ся 109 К. 32 с. Апелюємо проте до тих всїх, що мають управу кас в своїх руках, до властителів робітень, варстатів, підприємств і до поодиноких людий, які мають змогу жадати рахунків остемпльованих марками нашого Товариства, щоби сей звичай у себе ввели а можемо надїяти ся, що зібрані квоти в однім місяци будуть більші, чим цїлорічні жертви зібрані на школи та бурси нашого Товариства. Bis dat, qui cito dat.

Руське Тов. Педаґоґічне у Львові.

КНИЖКИ

котрі можна дістати в друкарні „Свободи":

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з житя народу	15
Бери та читай	30
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про зьвірята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Емігрант	15
Журавлї	10
Житє, зарібки, орґанїзації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Многострадальний народ	20
Народний рух астр.-угор. Русинів	15
Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповіданя про заздрих богів	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Релїґійні віровання	20
Русько-анґлійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітнича драма	15
Товариска ворожка	15
Хто з чого жиє	15
Унія в Америці	20
Які то є люди на земли, з 20 образ.	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Хлопська доля	5

Друки.

Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3
Помяник за померших	10
Папері листові з вінетами, оден.	2

Молитвенники і книжки богослужебні та релїґійні.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хлїб души	60
Хлїб души, латинськими буквами	84
Дорога	52
Дорога, малий	32
Друг души	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицкий	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Души	80
Зборничок	55
Збірничок найкрасших пісень цер.	10
Ангельский хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельский хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хлїб Души	1.80
Хлїб Души, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Души	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими бук.	1.80
Зборник	1.90
Зборничок	1.30

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Цїни і правила оголошень в „Свободі".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жаданє листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛЇВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разї оголошенє безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телефоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.